

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка

Кафедра педагогіки

НАВЧАЛЬНО - МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

з дисципліни **Актуальні питання інноваційного розвитку**
освіти

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.
Макаренка

Кафедра педагогіки

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

Актуальні питання інноваційного розвитку
освіти

підготовка магістрів

спеціальність: 012 Дошкільна освіта; 013 Початкова освіта; 014 Середня освіта. Хімія, Біологія, Географія; 014 Середня освіта 014.04 Історія; 014 Середня освіта 014.01 Українська мова та література; 014.02 Англійська мова та література; 014.03 Мова і література (німецька, російська), 016 Спеціальна освіта (олігофренопедагогіка, логопедія), 016 спеціальна освіта (логопедія, спеціальна психологія), 017 Фізична культура і спорт, 024 Хореографія, 025 Музичне мистецтво; 014 Середня освіта 014.05 Математика, 014.09 Фізика; 073 менеджмент; 242 Туризм

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Сумським державним педагогічним
університетом імені А.С. Макаренка

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Сбруєва А.А. – докт. пед.. наук, професор

Кривонос О.Б. – канд.. пед.. наук, доцент

Обговорено та рекомендовано до видання Вченою радою університету
«25» вересня 2017 року, протокол № 3

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «**Актуальні питання інноваційного розвитку освіти**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

спеціальності: 012 Дошкільна освіта; 013 Початкова освіта; 014 Середня освіта. Хімія, Біологія, Географія; 014 Середня освіта 014.04 Історія; 014 Середня освіта 014.01 Українська мова та література; 014.02 Англійська мова та література; 014.03 Мова і література (німецька, російська), 016 Спеціальна освіта (олігофренопедагогіка, логопедія), 016 спеціальна освіта (логопедія, спеціальна психологія), 017 Фізична культура і спорт, 024 Хореографія, 025 Музичне мистецтво; 014 Середня освіта 014.05 Математика, 014.09 Фізика; 073 менеджмент; 242 Туризм

ОКР «Магістр»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є інновації в освіті як продукт застосування будь-якої новизни для внесення якісних освітніх змін й отримання економічного, соціального, науково-технічного, екологічного та іншого ефекту.

Міждисциплінарні зв'язки дисципліни «Актуальні питання розвитку освіти» з такими дисциплінами:

- Філософія
- Педагогіка
- Психологія
- Історія
- Соціологія
- Естетика
- Менеджмент в освіті

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

РОЗДІЛ I. Інноваційний розвиток освіти України.

РОЗДІЛ II. Інноваційний розвиток загальноосвітніх, позашкільних та вищих навчальних закладів.

РОЗДІЛ III. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного та технологічного підходів.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «**Актуальні питання інноваційного розвитку освіти**» є розуміння студентами інноваційних змін, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності освіти, вирішення стратегічних завдань, що стоять перед національною системою освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, інтеграцію її в європейський і світовий освітній простір.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

1. Визначити основні напрямки і тенденції інноваційного розвитку освіти України.
2. Сформувати розуміння сутності інноваційного розвитку загальноосвітніх навчальних закладів.
3. З'ясувати особливості інноваційних перетворень вищої школи.
4. Розуміти зміст модернізації національної освіти на засадах компетентнісного підходу.
5. Володіти сутністю інноваційних технологій в освіті.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- Основні напрямки і тенденції інноваційного розвитку освіти України;
- Особливості інноваційної людини як проекту сучасної освіти;
- Сутність інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу та позашкільних закладів освіти;
- Інноваційні перетворення вищої школи;
- Особливості сучасної інклюзивної освіти;
- Інноваційні зміни в системі післядипломної освіти;
- Зміст модернізації національної освіти на засадах компетентнісного підходу;

- Концептуальні основи інноваційних технологій в освіті;

вміти:

- Визначити сутність інноваційних процесів в освіті України;
- Спрямувати майбутню педагогічну діяльність на формування інноваційної людини;
- Створити індивідуальний проект «Інноваційна школа майбутнього»;
- Орієнтуватись в інноваційних перетвореннях вищої школи;
- Визначити основні інноваційні тенденції в післядипломній освіті;
- Вмотивувати власну професійну підготовку на рівні педагогічних компетентностей;
- Використовувати дидактичні можливості інноваційних педагогічних технологій у власній педагогічній діяльності

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години (3 кредити) ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

РОЗДІЛ І. Інноваційний розвиток освіти України

Тема 1. Основні напрямки і тенденції інноваційного розвитку освіти України.

Тема 2 . Інноваційна людина як проект сучасної освіти.

Тема 3. Оновлення нормативно-правової бази інноваційного розвитку системи освіти

Тема 4. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти

Тема 5. Інтеграція національної системи освіти в міжнародний освітній простір.

РОЗДІЛ ІІ. Інноваційний розвиток загальноосвітніх, позашкільних та вищих навчальних закладів

Тема 1. Інноваційний розвиток загальноосвітнього навчального закладу.

Тема 2. Сучасна інклюзивна освіта.

Тема 3. Інноваційний розвиток позашкільної освіти.

Тема 4. Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти.

РОЗДІЛ III. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного та технологічного підходів

Тема 1. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу.

Тема 2. Інноваційні технології в освіті.

Тема 3. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система.

3. Рекомендована література

Базова

1. Біла книга національної освіти України / Акад. пед. наук України; за ред. В. Г. Кременя. – К.: вид-во Акад. пед. наук України, 2009. – 256 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І.М. Дичківська. – 2-ге вид. доповн. – К.: Академвидав, 2012. – 357 с.
3. Інновації як чинник суспільного розвитку: теорія і практика [Текст]: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, (30 - 31 березня 2012року). Ч.І. – Суми: [НІКО], 2012. – 175 с.
4. Інновації як чинник суспільного розвитку: теорія і практика [Текст]: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, (30 - 31 березня 2012року). Ч.ІІ. – Суми: [НІКО], 2012. – 215 с.
5. Інноваційна діяльність ЗНЗ / Упоряд. Л. Галіцина. – К.: Вид. Дім «Шкільний світ», 2005. – 128 с.
6. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: колективна монографія. – К.: Аміак, 2005. – 252 с.
7. Євтух М.В. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: моногр. / М.Б. Євнух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К.: КНЕУ. 2010. – 248 с.
8. Калініна Л.М. Проект інноваційної школи: стратегічне планування, управління інноваціями / Л.М. Калініна. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 96 с.
9. Керівник і керівництво: Інноваційні підходи / упоряд. Людмила Галіцина. – К.: Шк.. світ, 2011. – 112 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»)

- 10.Паламарчук В.Ф. Першооснови педагогічної інноватики. I Т. / В.Ф. Паламарчук. – К.: Освіта України, 2005. – 420 с.
- 11.Паламарчук В.Ф. Першооснови педагогічної інноватики. II Т. / В.Ф. Паламарчук. – К.: Освіта України, 2005. – 504 с.
- 12.Пашута М.Т. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання: Навч. посіб. / М.Т. Пашута, О.М. Шкільнюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 118 с.
- 13.Педагогічна майстерність: підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. С. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – 3-є вид., допов. і переробл. – К.: СПД Богданова А.М., 2008. – 376 с.
- 14.Педагогічна майстерність: Хрестоматія: навч. посібник. / Упоряд.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базелевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – К.: СПД Богданова А.М., 2008. – 462 с.
- 15.Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. – К.: К.І.С., 2003. – 296 с.
- 16.Творчий стиль викладання як чинник інноваційного розвитку вищої освіти [Текст] / Т.Б. Тарасова // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (4-5 березня 2014 року). – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – Т.1. – С. – 296 - 298.
- 17.Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику [Текст]: монографія. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. – 457 с.
- 18.Химинець В. Інновації в початковій школі / Василь Хеменець, Марія Кірик. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 312 с.
- 19.Химинець В. Інноваційна освітня діяльність \ Василь Хеменець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.
- 20.Кремень В. Проект сучасної освіти: інноваційна людина / В. Кремень // Рідна школа. – 2013. – № 8 – 9 (1004 – 1005). – С. 4 – 8.
- 21.Кремень В. Методологічно і науково забезпечувати розвиток інноваційної освіти / В. Кремень // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – №2. – С. 4 – 14.

Нормативно-правова література

1. Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття). Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 р. № 896. – К.: Райдуга, 1994. – 61 с.
2. Державна програма “Вчитель”. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 28 березня 2002 р. № 379.
3. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Закон України «Про освіту». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Наказ МОН України від 07.11. 2000 р. « Про затвердження положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності»
7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки.
8. Про Національну доктрину розвитку освіти: Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Допоміжна

1. Гринькова В. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу / В. Гринькова // Рідна школа. – 2016. - № 4 (1036). – С. 20 – 24.
2. Герчанівський Д.Л. Інноваційні технології контролю успішності студентів з гуманітарних дисциплін: монографія / Д.Л. Герчанівський, Є.Ф. Іпатов, В.В.Павловський. – К.: НАКККиМ, 2010. – 192 с.
3. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании / И.А. Зимняя // Труды методологического семинара «Россия в Болонском процессе: проблемы, задачи, перспективы», Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 40с. [Электрон.

- ресурс]. – Режим доступа: http://rc.edu.ru/rc/boloqna/works/zimnaia_I_sod.pdf.
4. Івлєва Л. Перспективи інноваційного розвитку освіти / Л. Івлєва, Є.Сідоріна, С.Карбовська // Вища школа. – 2013. – № 10. – С. 49 – 58.
 5. Даниленко Н. Інноваційна спрямованість освіти / Н.Даниленко // Управління освітою. – 2013. – №24 (324). – С. 3 – 7.
 6. Ковальчук В.І. Тенденції інноваційного розвитку сучасної школи в Україні / В.І. Ковальчук // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 7 (156). – С. 3 – 6.
 7. Кожевникова О.В. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система та складова педагогічної майстерності сучасного вчителя / О.В.Кожевникова // Імідж сучасного педагога. – 2015. – №4 (153). – С. 14 – 16.
 8. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія / А. А. Колупаєва. – Самміт-Книга, 2009. – 272 с.; іл. – (Серія “Інклюзивна освіта”).
 9. Куклін О.В. Концептуальні засади інноваційного розвитку вищих навчальних закладів / О.В. Куклін [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economi.nauka.com.ua/?op=1&z=1186>.
 10. Керівник і керівництво: Інноваційні підходи / упоряд. Людмила Галіцина. – К.: Шк.. світ, 2011. – 112 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»)
 11. Левківський К. Освіта України в соціально-економічному вимірі ХХІ століття / К.Левківський, Л.Івлєва // Вища освіта. – 2013. – №.9. – С. 20 – 29.
 12. Максименко С.Д. Психічні механізми самореалізації особистості в медіа просторі / С.Д. Максименко // Педагогіка і психологія. – 2013. – 2 (79). – С 14 – 17.
 13. Національний звіт України про впровадження положень Болонського процесу до VI міністерської конференції // Вища школа. – 2009. – № 3. – С. 3–25.

14. Ніколаєнко С. М. Стратегія розвитку освіти України: початок ХХІ століття / С. М. Ніколаєнко. – К.: Знаки, 2006. – 253 с.
15. Ніколаєнко С. М. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти України: монографія / С. М. Ніколаєнко. – К.: Нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 419 с.
16. Пекуляк І. Інновації в навчально-виховному процесі: етапи, принципи та алгоритм / І. Пекуляк // Управління освітою. – 2015. – №22 (370). – С. 4 – 10.
17. Пузіков Д. Оцінювання інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу: особливості та умови організації / Д. Пузіков, К. Горах // Рідна школа. – 2015. – № 1 – 2 (1021 – 1022). – С. 7 – 11.
18. Салань Н. Теоретичне обґрунтування інноваційних форм діяльності позашкільних закладів України сьогодення / Н. Салань // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Тези І-ї Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 21 – 22 листопада 2013 року). – Дрогобич: Посвіт, 2013. – С. 253 – 255.
19. Слюсаревський М.М. Медіаорієнтаційна функція освіти як відповідь на виклики інформаційної доби / М.М. Слюсаревський // Педагогіка і психологія. – 2013. – 2 (79). – С. 18 – 28.
20. Степко М. Світові тенденції розвитку системи вищої освіти та проблеми забезпечення якості й ефективності вищої освіти в Україні / М. Степко // Вища освіта. – 2013. – №7. – С. 13 – 22.
21. Степко М. Ф. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / М. Ф. Степко. – К.: Узд., 2004. – 24 с.
22. Степко М. Ф. Проблеми реформування вищої освіти в контексті Болонського процесу / М. Ф. Степко // Педагогіка і психологія. – 2009. – № 1. – С. 34–39.
23. Петрунько О.В. Молодь та інноваційні технології: перспективи і ризики взаємодії: методичний посібник / О.В.Петрунько; Нац. акад..

- пед. наук України. Ін-т соц. та політ. Психології. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 84 с.
- 24.Химинець В. Інновації в початковій школі / Василь Хеменець, Марія Кірик. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 312 с.
- 25.Химинець В. Інноваційна освітня діяльність \ Василь Хеменець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.
- 26.Хуторской А.В. Ключевые компетентности и образовательные стандарты / А.В. Хуторской: Доклад на отделении философии образования и теоретической педагогики РАО 23 апреля 2002 г. Центр «Эйдос» [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://www.eidos.ru>.
- 27.Яструбова В. Метрологічні засади інноваційної моделі закладу освіти ХХІ століття / В. Яструбова // Рідна школа. 2016. – № 2 – 3. С. 26 – 31.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – диференційований залік

5. Засоби діагностики успішності навчання:

ПАКЕТ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗАЛИШКОВИХ ЗНАНЬ

1. *Інноваційний розвиток освіти належить до:*
 - А) важливих напрямків державної політики України;
 - Б) суттєвих напрямків державної політики України;
 - В) найважливіших напрямків державної політики України
 - Г) провідних напрямків державної політики України.
2. *Мета національної стратегії розвитку освіти:*
 - А) забезпечення інноваційних тенденцій розвитку освіти;
 - Б) підвищення доступності якісної, конкурентноспроможної освіти для громадян України;
 - В) запровадження технологічного підходу в формуванні особистості;
 - Г) розвиток суспільних компетентностей особистості.
3. *Забезпечення особистісного розвитку людини згідно з її індивідуальними задатками, здібностями, потребами на основі навчання упродовж життя – це:*

- А) мета діяльності загальноосвітнього навчального закладу;
- Б) мета післядипломної освіти фахівців;
- В) мета національної стратегії розвитку освіти;
- Г) мета інноваційного розвитку вищої школи.

4. Реформування системи освіти на основі філософії «людиноцентризму» – це:

- А) напрямок реформування вищої школи;
- Б) напрямок реформування позашкільної освіти;
- В) напрямок реформування загальноосвітніх навчальних закладів;
- Г) один із ключових напрямів державної освітньої політики.

5. Підвищення соціального статусу педагогів – це:

- А) завдання системи післядипломної освіти;
- Б) завдання загальноосвітніх закладів;
- В) напрямок державної політики;
- Г) напрямок діяльності вищих педагогічних закладів освіти.

6. Основні напрями і шляхи реалізації ідей та положень Національної доктрини розвитку освіти, здійснення реформування освіти впродовж найближчих 10 років у нових соціально-економічних умовах визначає:

- А) Закон «Про вищу освіту»;
- Б) Закон «Про освіту»;
- В) Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття);
- Г) Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки.

7. Створення системи освіти нового покоління відповідно до вимог часу, що забезпечує повноту реалізації функції якісної освіти – це результат реалізації:

- А) Закону «Про вищу освіту»;
- Б) Закону про освіту»;
- В) Національної стратегії розвитку освіти;
- Г) Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

8. Нові канали комунікацій у процесі навчання виникають завдяки впровадженню:

- А) компетентнісного підходу в освіті та вихованні;

- Б) новітніх технічних засобів та інформаційних технологій;
- В) особистісно-орієнтованих педагогічних технологій;
- Г) інноваційних форм управління освітою.

9. *Критерії оцінювання результатів розв'язання навчального завдання*

як: акуратність, правильність, грамотність, інтерес, старанніс, краса, видумка, трудність, розуміння тощо відносяться до :

- А) евристичного навчання;
- Б) проблемного навчання;
- В) розвивального навчання;
- Г) інтерактивного навчання.

10. *Освітні інновації покликані оновити:*

- А) спілкування між учасниками навчально-виховного процесу;
- Б) пріоритети реформування шкільної освіти;
- В) особливості сучасної освіти;
- Г) зміст; форми; методи; засоби; технології навчання, виховання й управління освітою.

11. *Інноваційний розвиток загальноосвітнього навчального закладу – це*

- А) цілеспрямований, організований процес навчання і виховання учнів;
- Б) шлях до розв'язання нагальних проблем особистості;
- В) процес поступових кількісних та якісних інноваційних змін, що зумовлюють новий стан діяльності й розвитку закладу;
- Г) вибір концептуально нового шляху розвитку навчального закладу.

12. *Гімназія – це тип інноваційного навчального закладу, який має такі особливості:*

- А) забезпечує здобуття освіти понад державний мінімум і здійснює науково-практичну підготовку;
- Б) забезпечує науково-теоретичну, гуманітарну, загальнокультурну підготовку учнівської молоді до життя, виховання та розвиток обдарованих дітей;
- В) інноваційний заклад освіти, в якому створено необхідні умови для ефективного експериментування й апробування педагогічних ідей, теорій, технологій;

Г) інноваційні заклади освіти варіативної форми власності для дітей – сиріт і таких, котрі залишилися без опіки дорослих.

13. Ліцей - це тип інноваційного навчального закладу, який має такі особливості:

А) забезпечує науково-теоретичну, гуманітарну, загальнокультурну підготовку учнівської молоді до життя, виховання та розвиток обдарованих дітей;

Б) забезпечує здобуття освіти понад державний мінімум і здійснює науково-практичну підготовку;

В) інноваційний заклад освіти, в якому створено необхідні умови для ефективного експериментування й апробування педагогічних ідей, теорій, технологій;

Г) інноваційні заклади освіти варіативної форми власності для дітей – сиріт і таких, котрі залишилися без опіки дорослих.

14. Школа – лабораторія наукової установи – це тип інноваційного навчального закладу, який має такі особливості:

А) забезпечує здобуття освіти понад державний мінімум і здійснює науково-практичну підготовку;

Б) забезпечує науково-теоретичну, гуманітарну, загальнокультурну підготовку учнівської молоді до життя, виховання та розвиток обдарованих дітей;

В) інноваційний заклад освіти, в якому створено необхідні умови для ефективного експериментування й апробування педагогічних ідей, теорій, технологій;

Г) інноваційні заклади освіти варіативної форми власності для дітей – сиріт і таких, котрі залишилися без опіки дорослих.

15. Дитячі соціально-реабілітаційні центри – це тип інноваційного навчального закладу, який має такі особливості:

А) забезпечує науково-теоретичну, гуманітарну, загальнокультурну підготовку учнівської молоді до життя, виховання та розвиток обдарованих дітей;

Б) забезпечує здобуття освіти понад державний мінімум і здійснює науково-практичну підготовку;

В) інноваційний заклад освіти, в якому створено необхідні умови для ефективного експериментування й апробування педагогічних ідей, теорій, технологій;

Г) інноваційні заклади освіти варіативної форми власності для дітей – сиріт і таких, котрі залишилися без опіки дорослих.

16. Адаптивний рівень інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу має такі ознаки:

А) до впровадження освітніх інновацій, які поширюються за рішенням органів управління освітою, додається експериментальна апробація інноваційних розробок науковців, яка здійснюється в закладі;

Б) пристосування закладу до освітніх інновацій, які поширюються за рішенням органів управління освітою;

В) поряд із освітніми інноваціями, які впроваджуються за рішенням управлінських органів та експериментально апробуються вченими, педагогічний колектив закладу здійснює власний інноваційний пошук;

Г) заклад цілеспрямовано поширює свої інноваційні розробки, кооперується в цій діяльності з іншими закладами, впливає на інноваційні тенденції в загальній середній освіті.

17. Експериментально-апробаційний рівень інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу має такі ознаки:

А) заклад цілеспрямовано поширює свої інноваційні розробки, кооперується в цій діяльності з іншими закладами, впливає на інноваційні тенденції в загальній середній освіті;

Б) пристосування закладу до освітніх інновацій, які поширюються за рішенням органів управління освітою;

В) поряд із освітніми інноваціями, які впроваджуються за рішенням управлінських органів та експериментально апробуються вченими, педагогічний колектив закладу здійснює власний інноваційний пошук;

Г) до впровадження освітніх інновацій, які поширюються за рішенням органів управління освітою, додається експериментальна апробація інноваційних розробок науковців, яка здійснюється в закладі;

18. Пошуково-ініціативний рівень інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу має такі ознаки:

А) до впровадження освітніх інновацій, які поширюються за рішенням органів управління освітою, додається експериментальна апробація інноваційних розробок науковців, яка здійснюється в закладі;

Б) пристосування закладу до освітніх інновацій, які поширюються за рішенням органів управління освітою;

В) поряд із освітніми інноваціями, які впроваджуються за рішенням управлінських органів та експериментально апробуються вченими, педагогічний колектив закладу здійснює власний інноваційний пошук;

Г) заклад цілеспрямовано поширює свої інноваційні розробки, кооперується в цій діяльності з іншими закладами, впливає на інноваційні тенденції в загальній середній освіті.

19. Продуктивний рівень інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу має такі ознаки:

А) заклад цілеспрямовано поширює свої інноваційні розробки, кооперується в цій діяльності з іншими закладами, впливає на інноваційні тенденції в загальній середній освіті;

Б) пристосування закладу до освітніх інновацій, які поширюються за рішенням органів управління освітою;

В) поряд із освітніми інноваціями, які впроваджуються за рішенням управлінських органів та експериментально апробуються вченими, педагогічний колектив закладу здійснює власний інноваційний пошук;

Г) до впровадження освітніх інновацій, які поширюються за рішенням органів управління освітою, додається експериментальна апробація інноваційних розробок науковців, яка здійснюється в закладі;

20. Дефініції: “ефективність”, “результативність” “адаптивність”, “володіння” “досягнення”, “якість” “успішність”, “кількість” “розуміння” визначають зміст такого поняття:

- А) вміння;
- Б) знання;
- В) компетенція;
- Г) компетентність.

21. поняття “кваліфікація” дотичне до поняття:

- А) вміння;
- Б) знання;
- В) компетенція;
- Г) компетентність.

22. Загальна професійна компетентність випускника вищого навчального закладу зумовлена:

- А) ступенем і видом професійної підготовки випускника, сформованістю в нього професійних компетенцій, необхідних для виконання певної професійної діяльності;
- Б) загально професійними знаннями, вміннями, навичками, здібностями, а також, а також готовністю їх актуалізувати в певній групі професій;
- В) готовністю й прагненням ефективно взаємодіяти з оточуючими, розуміти себе та інших в умовах постійної видозміни психічних станів, міжособистісних відносин і умов соціального середовища;
- Г) готовністю і здатністю мобілізувати професійно важливі якості, значущі для ефективної трудової діяльності фахівця у відповідній системі: людина-людина; людина-знакова система; людина-художній образ; людина-техніка; людина-природа.

23. Спеціальна професійна компетентність випускника вищого навчального закладу зумовлена:

- А) ступенем і видом професійної підготовки випускника, сформованістю в нього професійних компетенцій, необхідних для виконання певної професійної діяльності;
- Б) загально професійними знаннями, вміннями, навичками, здібностями, а також, а також готовністю їх актуалізувати в певній групі професій;

В) готовністю й прагненням ефективно взаємодіяти з оточуючими, розуміти себе та інших в умовах постійної видозміни психічних станів, міжособистісних відносин і умов соціального середовища;

Г) готовністю і здатністю мобілізувати професійно важливі якості, значущі для ефективної трудової діяльності фахівця у відповідній системі: людина-людина; людина-знакова система; людина-художній образ; людина-техніка; людина-природа.

24. Загальна соціально-психологічна компетентність випускника вищого навчального закладу зумовлена:

А) ступенем і видом професійної підготовки випускника, сформованістю в нього професійних компетенцій, необхідних для виконання певної професійної діяльності;

Б) загально професійними знаннями, вміннями, навичками, здібностями, а також, а також готовністю їх актуалізувати в певній групі професій;

В) готовністю й прагненням ефективно взаємодіяти з оточуючими, розуміти себе та інших в умовах постійної видозміни психічних станів, міжособистісних відносин і умов соціального середовища;

Г) готовністю і здатністю мобілізувати професійно важливі якості, значущі для ефективної трудової діяльності фахівця у відповідній системі: людина-людина; людина-знакова система; людина-художній образ; людина-техніка; людина-природа.

25. Спеціальна соціально-психологічна компетентність випускника вищого навчального закладу зумовлена:

А) ступенем і видом професійної підготовки випускника, сформованістю в нього професійних компетенцій, необхідних для виконання певної професійної діяльності;

Б) загально професійними знаннями, вміннями, навичками, здібностями, а також, а також готовністю їх актуалізувати в певній групі професій;

В) готовністю й прагненням ефективно взаємодіяти з оточуючими, розуміти себе та інших в умовах постійної видозміни психічних станів, міжособистісних відносин і умов соціального середовища;

Г) готовністю і здатністю мобілізувати професійно важливі якості, значущі для ефективної трудової діяльності фахівця у відповідній системі: людина-людина; людина-знакова система; людина-художній образ; людина-техніка; людина-природа.

Еталони відповіді

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
В	Б	В	Г	В	Г	В	Б	В	Г	В	Б	Б	В	Г	Б	В	А	А	Г	Г	Б	А	В	Г

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка

Кафедра педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Інституту педагогіки
і психології

_____ С.М.Кондратюк

«_____» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні питання інноваційного розвитку освіти

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта; 013 Початкова освіта; 014 Середня освіта. Хімія, Біологія, Географія; 014 Середня освіта 014.04 Історія; 014 Середня освіта 014.01 Українська мова та література; 014.02 Англійська мова та література; 014.03 Мова і література (німецька, російська), 016 Спеціальна освіта (олігофренопедагогіка, логопедія), 016 спеціальна освіта (логопедія, спеціальна психологія), 017 Фізична культура і спорт, 024 Хореографія, 025 Музичне мистецтво; 014 Середня освіта 014.05 Математика, 014.09 Фізика; 073 менеджмент; 242 Туризм.

(шифр і назва)

Інститут, факультет: Навчально-науковий інститут педагогіки і психології, Навчально-науковий інститут фізичної культури, Навчально-науковий інститут історії та філософії, природничо-географічний факультет, Навчально-науковий інститут культури і мистецтв, фізико-математичний факультет, факультет слов'янської філології (романо-германське та слов'янське відділення)

(назва інституту, факультету)

Європейська кредитно-трансферна система
організації освітнього процесу

Робоча програма: Актуальні питання інноваційного розвитку освіти
(назва навчальної дисципліни)

для студентів за спеціальністю: 012 Дошкільна освіта; 013 Початкова освіта; 014 Середня освіта. Хімія, Біологія, Географія; 014 Середня освіта 014.04 Історія; 014 Середня освіта 014.01 Українська мова та література; 014.02 Англійська мова та література; 014.03 Мова і література (німецька, російська), 016 Спеціальна освіта (олігофренопедагогіка, логопедія), 016 спеціальна освіта (логопедія, спеціальна психологія), 017 Фізична культура і спорт, 024 Хореографія, 025 Музичне мистецтво; 014 Середня освіта 014.05 Математика, 014.09 Фізика; 073 менеджмент; 242 Туризм.

«30» серпня, 2017 р. – 16 с.

Розробники: (вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання).

Кривонос Ольга Борисівна – доцент кафедри педагогіки, канд. пед. наук

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри педагогіки

Протокол № 1 від «30» серпня 2017р.

Завідувач кафедри _____ (Сбруєва А.А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«30» серпня 2017 р

Затверджено вченою радою Інституту педагогіки і психології

Протокол № 1 від «30» серпня 2017 р.

Голова _____ (Кондратюк С.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

©Сбруєва А. А., Кривонос О. Б., 2017

© СумДПУ, 2017

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <u>01 Освіта, 02 Культура і мистецтво,</u> (шифр і назва)	Обов’язкова (варіативна)	
	Спеціальність:		
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (за наявності) <i>Індивідуальний проект «Інноваційна школа майбутнього»</i>	<u>012 Дошкільна освіта; 013 Початкова освіта; 014 Середня освіта. Хімія, Біологія, Географія; 014 Середня освіта 014.04 Історія; 014 Середня освіта 014.01 Українська мова та література; 014.02 Англійська мова та література; 014.03 Мова і література (німецька, російська), 016 Спеціальна освіта (олігофренопедагогіка, логопедія), 016 спеціальна освіта (логопедія, спеціальна психологія), 017 Фізична культура і спорт, 024 Хореографія, 025 Музичне мистецтво; 014 Середня освіта 014.05 Математика, 014.09 Фізика; 073 менеджмент; 242 Туризм.</u>	Рік підготовки:	
		1-й	-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 самостійної роботи студента - 3	Освітній ступінь: магістр	год.	14 год.
		Практичні, семінарські	
		год.	14 год.
		Лабораторні	
		год.	-год.
		Самостійна робота	
		год.	60 год.
		Консультації:	
		год.	2 год.
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – розуміння студентами інноваційних змін, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності освіти, вирішення стратегічних завдань, що стоять перед національною системою освіти в нових економічних і соціокультурних умовах, інтеграцію її в європейський і світовий освітній простір.

Завдання:

6. Визначити основні напрямки і тенденції інноваційного розвитку освіти України.
7. Сформувати розуміння сутності інноваційного розвитку загальноосвітніх навчальних закладів.
8. З'ясувати особливості інноваційних перетворень вищої школи.
9. Розуміти зміст модернізації національної освіти на засадах компетентнісного підходу.
10. Володіти сутністю інноваційних технологій в освіті.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- Основні напрямки і тенденції інноваційного розвитку освіти України;
- Особливості інноваційної людини як проекту сучасної освіти;
- Сутність інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу та позашкільних закладів освіти;
- Інноваційні перетворення вищої школи;
- Особливості сучасної інклюзивної освіти;
- Інноваційні зміни в системі післядипломної освіти;
- Зміст модернізації національної освіти на засадах компетентнісного підходу;
- Концептуальні основи інноваційних технологій в освіті.

вміти:

- Визначити сутність інноваційних процесів в освіті України;
- Спрямувати майбутню педагогічну діяльність на формування інноваційної людини;
- Створити індивідуальний проект «Інноваційна школа майбутнього»;
- Орієнтуватись в інноваційних перетвореннях вищої школи;
- Визначити основні інноваційні тенденції в післядипломній освіті;
- Вмотивувати власну професійну підготовку на рівні педагогічних компетентностей;
- Використовувати дидактичні можливості інноваційних педагогічних технологій у власній педагогічній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни**РОЗДІЛ I. Інноваційний розвиток освіти України**

Тема 1. Основні напрямки і тенденції інноваційного розвитку освіти України.

Тема 2 . Інноваційна людина як проект сучасної освіти.

Тема 3. Оновлення нормативно-правової бази інноваційного розвитку системи освіти

Тема 4. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти

Тема 5. Інтеграція національної системи освіти в міжнародний освітній простір.

РОЗДІЛ II. Інноваційний розвиток загальноосвітніх, позашкільних та вищих навчальних закладів

Тема 1. Інноваційний розвиток загальноосвітнього навчального закладу.

Тема 2. Сучасна інклюзивна освіта.

Тема 3. Інноваційний розвиток позашкільної освіти.

Тема 4. Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти.

РОЗДІЛ III. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного та технологічного підходів

Тема 1. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу.

Тема 2. Інноваційні технології в освіті.

Тема 3. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система.

3. Структура навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	всього	Із них			
		лекції	практики	консультації	самостійна робота
РОЗДІЛ І.. Інноваційний розвиток освіти України					
Тема 1. Основні напрямки і тенденції інноваційного розвитку освіти України	6	2			4
Тема 2. Інноваційна людина як проект сучасної освіти	7	2	1		4
Тема 3. Оновлення нормативно-правової бази інноваційного розвитку системи освіти	5		1		4
Тема 4. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти	5		1		4
Тема 5. Інтеграція національної системи освіти в міжнародний освітній простір	5		1		4
РОЗДІЛ ІІ. Інноваційний розвиток загальноосвітніх, позашкільних та вищих навчальних закладів					
Тема 1. Інноваційний розвиток загальноосвітнього навчального закладу	7	2	1		4
Тема 2. Сучасна інклюзивна освіта	5		1		4
Тема 3. Інноваційний розвиток позашкільної освіти	5		1		4
Тема 4. Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти	7	2	1		4

РОЗДІЛ III. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного та технологічного підходів					
Тема 1. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу	7	2	1		4
Тема 2. Інноваційні технології в освіті: суть, провідні завдання, роль у педагогічному процесі	9	4	1		4
Тема 3. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система	7			1	6
ІНДЗ	13		2	1	10
Залік	2		2		
Усього годин	90	14	14	2	60

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема: Основні напрямки і тенденції інноваційного розвитку освіти України - Особливості сучасного стану Українського суспільства і освіти - Сутність понять “інновація” та “інноваційність” в освіті - Основні напрями інноваційної освітньої політики України - Сучасний стан розвитку освіти, проблеми, які стримують інноваційний розвиток освітньої галузі - Очікувані результати реалізації Національної стратегії розвитку освіти	2	1
2	Тема: Інноваційна людина як проект сучасної освіти - Гуманітарні завдання інноваційного розвитку сучасної освіти - Зміни в суспільстві знань щодо формування інноваційної людини - Особливості інноваційної людини - Шляхи формування інноваційної	2	-

	людини		
3	Тема: Інноваційний розвиток загальноосвітнього навчального закладу 1. Особливості сучасної освіти у ЗНЗ 2. Суспільні чинники, що визначають інноваційний розвиток ЗНЗ 3. Пріоритети реформування шкільної освіти. Сутність та рівень інноваційного розвитку ЗНЗ 4. Принципи інноваційного розвитку ЗНЗ 5. Науково-методична робота в інноваційних ЗНЗ. Учитель та інновації	2	1
4	Тема: Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти 1. Інноваційні тенденції розвитку вищої освіти України 2. Інноваційні зміни в системі вищої освіти України 3. Пріоритети інноваційного розвитку вищої освіти 4. Проблеми інноваційного розвитку вищої освіти 5. Інноваційні перетворення післядипломної освіти.	2	-
5	Тема 1. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу 1. Актуальність проблеми реалізації компетентнісного підходу в освіті 2. Сутність і структура понять “компетенція” і “компетентність” 3. Зміст професійної компетентності вчителя 4. Компоненти професійної компетентності вчителів	2	1

6	Тема: Інноваційні освітні технології: суть, провідні завдання, роль у педагогічному процесі 1. Поняття про інноваційні педагогічні технології і технологічний підхід в освіті. 2. Класифікація інноваційних педагогічних технологій 3. Характеристика модульної технології. 4. Характеристика проектної технології.	2	1
7	Тема: Концептуальні основи інноваційних особистісно орієнтованих технологій 1. Технологія проблемного навчання. 2. Технологія навчання як дослідження. 3. Технологія евристичного навчання. 4. Нові інформаційні технології. 5. Індивідуальність учителя і освітні технології.	2	
	Разом	14	4

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема: Інноваційна людина як проект сучасної освіти	1	-
2	Тема: Оновлення нормативно-правової бази інноваційного розвитку системи освіти	1	-
3	Тема: Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти	1	-
4	Тема: Інтеграція національної системи освіти в міжнародний освітній простір	1	-
5	Тема: Інноваційний розвиток	2	-

	загальноосвітнього навчального закладу		
6	Тема: Сучасна інклюзивна освіта	1	-
7	Тема: Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти	1	-
8	Тема: Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу	1	-
9	Тема: Інноваційні технології в освіті: суть, провідні завдання, роль у педагогічному процесі	1	-
10	ІНДЗ	2	
11	Залік	2	-
12	Усього годин	14	-

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема: Основні напрямки і тенденції інноваційного розвитку освіти України	4	-
2	Тема: Інноваційна людина як проєкт сучасної освіти	4	-
3	Тема: Оновлення нормативно-правової бази інноваційного розвитку системи освіти	4	-
4	Тема: Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти	4	-
5	Тема: Інтеграція національної системи освіти в міжнародний освітній простір	4	-
6	Тема: Інноваційний розвиток загальноосвітнього навчального закладу	4	-
7	Тема: Сучасна інклюзивна освіта	4	-
8	Тема: Інноваційний розвиток позашкільної освіти	4	-
9	Тема: Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти	4	-
10	Тема: Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу	4	-
11	Тема: Інноваційні технології в освіті: суть, провідні завдання,	4	-

	роль у педагогічному процесі		
12	Тема: Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система	6	-
13	ІНДЗ	10	-
	Усього годин	60	-

-

8. Індивідуальні завдання

Підготувати проект на тему «Інноваційна школа майбутнього»

9. Розподіл балів, які отримують студенти

(залік)

Поточний контроль												Самостійна робота	Сума
РОЗДІЛ 1					РОЗДІЛ 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	28	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T 9 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Змістові інновації у магістерській підготовці соціальних педагогів: монографія / [за заг. ред. А.А. Сбруєвої та О.М. Полякової]. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2013. – 388 с.
2. Інновації у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя: методологічні, змістові та методичні засади: [монографія] / [за ред. проф. А.А.Сбруєвої]. – Суми: Видавництво «МакДен», 2011. – 432 с.
3. Кривонос О.Б. Зміст лекцій з «Актуальних питань інноваційного розвитку освіти» [електронний ресурс].
4. Кривонос О.Б. Інструктивно-методичні матеріали для студентів з підготовки до семінарських занять з дисципліни «Актуальні питання інноваційного розвитку освіти» [електронний ресурс].
5. Кривонос О.Б. Інструктивно-методичні матеріали для студентів з організації самостійної роботи з дисципліни «Актуальні питання інноваційного розвитку освіти» [електронний ресурс].
6. Пізнавально-творча і професійна самореалізація особистості в евристичній освіті: [монографія] / [за ред. проф. М.О.Лазарєва]. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – 312 с.
7. Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику : [монографія]. – Суми : Вид-во СумДПУ]за ред. проф. А. А. Сбруєвої[/ ім. А. С. Макаренка, 2012. – 460 с.

11. Рекомендована література Базова

22. Біла книга національної освіти України / Акад. пед. наук України; за ред. В. Г. Кременя. – К.: вид-во Акад. пед. наук України, 2009. – 256 с.
23. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І.М. Дичківська. – 2-ге вид. доповн. – К.: Академвидав, 2012. – 357 с.
24. Інновації як чинник суспільного розвитку: теорія і практика [Текст]: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, (30 - 31 березня 2012 року). Ч.І. – Суми: [НІКО], 2012. – 175 с.

- 25.Інновації як чинник суспільного розвитку: теорія і практика [Текст]: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, (30 - 31 березня 2012року). Ч.П. – Суми: [НІКО], 2012. – 215 с.
- 26.Інноваційна діяльність ЗНЗ / Упоряд. Л. Галіцина. – К.: Вид. Дім «Шкільний світ», 2005. – 128 с.
- 27.Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: колективна монографія. – К.: Аміак, 2005. – 252 с.
- 28.Євтух М.В. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: моногр. / М.Б. Євнух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К.: КНЕУ. 2010. – 248 с.
- 29.Калініна Л.М. Проект інноваційної школи: стратегічне планування, управління інноваціями / Л.М. Калініна. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 96 с.
- 30.Керівник і керівництво: Інноваційні підходи / упоряд. Людмила Галіцина. – К.: Шк.. світ, 2011. – 112 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»)
- 31.Паламарчук В.Ф. Першооснови педагогічної інноватики. I Т. / В.Ф. Паламарчук. – К.: Освіта України, 2005. – 420 с.
- 32.Паламарчук В.Ф. Першооснови педагогічної інноватики. II Т. / В.Ф. Паламарчук. – К.: Освіта України, 2005. – 504 с.
- 33.Пашута М.Т. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання: Навч. посіб. / М.Т. Пашута, О.М. Шкільнюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 118 с.
- 34.Педагогічна майстерність: підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. С. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – 3-є вид., допов. і переробл. – К.: СПД Богданова А.М., 2008. – 376 с.
- 35.Педагогічна майстерність: Хрестоматія: навч. посібник. / Упоряд.: І. А. Зязюн, Н. Г. Базелевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – К.: СПД Богданова А.М., 2008. – 462 с.
- 36.Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. – К.: К.І.С., 2003. – 296 с.

- 37.Творчий стиль викладання як чинник інноваційного розвитку вищої освіти [Текст] / Т.Б. Тарасова // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (4-5 березня 2014 року). – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – Т.1. – С. – 296 - 298.
- 38.Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику [Текст]: монографія. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. – 457 с.
- 39.Химинець В. Інновації в початковій школі / Василь Хеменець, Марія Кірик. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 312 с.
- 40.Химинець В. Інноваційна освітня діяльність \ Василь Хеменець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.
- 41.Кремень В. Проект сучасної освіти: інноваційна людина / В. Кремень // Рідна школа. – 2013. – № 8 – 9 (1004 – 1005). – С. 4 – 8.
- 42.Кремень В. Методологічно і науково забезпечувати розвиток інноваційної освіти / В. Кремень // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – №2. – С. 4 – 14.

Нормативно-правова література

9. Державна національна програма “Освіта” (Україна ХХІ століття). Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 1993 р. № 896. – К.: Райдуга, 1994. – 61 с.
10. Державна програма “Вчитель”. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 28 березня 2002 р. № 379.
11. Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
13. Закон України «Про освіту». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
14. Наказ МОН України від 07.11. 2000 р. « Про затвердження положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності»

15. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки.
16. Про Національну доктрину розвитку освіти: Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Допоміжна

- 28.Гринькова В. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу / В. Гринькова // Рідна школа. – 2016. - № 4 (1036). – С. 20 – 24.
- 29.Герчанівський Д.Л. Інноваційні технології контролю успішності студентів з гуманітарних дисциплін: монографія / Д.Л. Герчанівський, Є.Ф. Іпатов, В.В.Павловський. – К.: НАКККиМ, 2010. – 192 с.
- 30.Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании / И.А. Зимняя // Труды методологического семинара «Россия в Болонском процессе: проблемы, задачи, перспективы», Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 40с. [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: http://rc.edu.ru/rc/bologna/works/zimnaia_I_sod.pdf.
- 31.Івлєва Л. Перспективи інноваційного розвитку освіти / Л. Івлєва, Є.Сідоріна, С.Карбовська // Вища школа. – 2013. – № 10. – С. 49 – 58.
- 32.Даниленко Н. Інноваційна спрямованість освіти / Н.Даниленко // Управління освітою. – 2013. – №24 (324). – С. 3 – 7.
- 33.Ковальчук В.І. Тенденції інноваційного розвитку сучасної школи в Україні / В.І. Ковальчук // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 7 (156). – С. 3 – 6.
- 34.Кожевникова О.В. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система та складова педагогічної майстерності сучасного вчителя / О.В.Кожевникова // Імідж сучасного педагога. – 2015. – №4 (153). – С. 14 – 16.

35. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія / А. А. Колупаєва. – Самміт-Книга, 2009. – 272 с.; іл. – (Серія “Інклюзивна освіта”).
36. Куклін О.В. Концептуальні засади інноваційного розвитку вищих навчальних закладів / О.В. Куклін [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.econom.nauka.com.ua/?op=1&z=1186>.
37. Керівник і керівництво: Інноваційні підходи / упоряд. Людмила Галіцина. – К.: Шк.. світ, 2011. – 112 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»)
38. Левківський К. Освіта України в соціально-економічному вимірі ХХІ століття / К. Левківський, Л. Івлєва // Вища освіта. – 2013. – №9. – С. 20 – 29.
39. Максименко С.Д. Психічні механізми самореалізації особистості в медіа просторі / С.Д. Максименко // Педагогіка і психологія. – 2013. – 2 (79). – С 14 – 17.
40. Національний звіт України про впровадження положень Болонського процесу до VI міністерської конференції // Вища школа. – 2009. – № 3. – С. 3–25.
41. Ніколаєнко С. М. Стратегія розвитку освіти України: початок ХХІ століття / С. М. Ніколаєнко. – К.: Знаки, 2006. – 253 с.
42. Ніколаєнко С. М. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти України: монографія / С. М. Ніколаєнко. – К.: Нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 419 с.
43. Пекуляк І. Інновації в навчально-виховному процесі: етапи, принципи та алгоритм / І. Пекуляк // Управління освітою. – 2015. – №22 (370). – С. 4 – 10.
44. Пузіков Д. Оцінювання інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу: особливості та умови організації / Д. Пузіков, К. Гораш // Рідна школа. – 2015. – № 1 – 2 (1021 – 1022). – С. 7 – 11.
45. Салань Н. Теоретичне обґрунтування інноваційних форм діяльності позашкільних закладів України сьогодення / Н. Салань // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Тези І-ї

- Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 21 – 22 листопада 2013 року). – Дрогобич: Посвіт, 2013. – С. 253 – 255.
- 46.Слюсаревський М.М. Медіаорієнтаційна функція освіти як відповідь на виклики інформаційної доби / М.М. Слюсаревський // Педагогіка і психологія. – 2013. – 2 (79). – С. 18 – 28.
 - 47.Степко М. Світові тенденції розвитку системи вищої освіти та проблеми забезпечення якості й ефективності вищої освіти в Україні / М. Степко // Вища освіта. – 2013. – №7. – С. 13 – 22.
 - 48.Степко М. Ф. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес / М. Ф. Степко. – К.: Узд., 2004. – 24 с.
 - 49.Степко М. Ф. Проблеми реформування вищої освіти в контексті Болонського процесу / М. Ф. Степко // Педагогіка і психологія. – 2009. – № 1. – С. 34–39.
 - 50.Петрунько О.В. Молодь та інноваційні технології: перспективи і ризики взаємодії: методичний посібник / О.В.Петрунько; Нац. акад.. пед. наук України. Ін-т соц. та політ. Психології. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 84 с.
 - 51.Химинець В. Інновації в початковій школі / Василь Хеменець, Марія Кірик. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 312 с.
 - 52.Химинець В. Інноваційна освітня діяльність \ Василь Хеменець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.
 - 53.Хуторской А.В. Ключевые компетентности и образовательные стандарты / А.В. Хуторской: Доклад на отделении философии образования и теоретической педагогики РАО 23 апреля 2002 г. Центр «Эйдос» [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://www.eidos.ru>.
 - 54.Яструбова В. Метрологічні засади інноваційної моделі закладу освіти ХХІ століття / В. Яструбова // Рідна школа. 2016. – № 2 – 3. С. 26 – 31.

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

Кафедра педагогіки

Матеріали до лекційного курсу

з дисципліни : **Актуальні питання інноваційного розвитку освіти»**

для студентів ОКР «магістр»

012 Дошкільна освіта; 013 Початкова освіта; 014 Середня освіта. Хімія, Біологія, Географія; 014 Середня освіта 014.04 Історія; 014 Середня освіта 014.01 Українська мова та література; 014.02 Англійська мова та література; 014.03 Мова і література (німецька, російська), 016 Спеціальна освіта (олігофренопедагогіка, логопедія), 016 спеціальна освіта (логопедія, спеціальна психологія), 017 Фізична культура і спорт, 024 Хореографія, 025 Музичне мистецтво; 014 Середня освіта 014.05 Математика, 014.09 Фізика; 073 менеджмент; 242 Туризм

Форма навчання – денна

(шифр та назва напрямку (спеціальності) підготовки)
форма навчання

Розроблені: канд. пед. наук, доцентом
кафедри педагогіки Кривонос О.Б.
науковий ступінь, вчене звання, П.І.Б.

Лекція № 1.

Тема: Основні напрямки і тенденції інноваційного розвитку освіти України

Мета вивчення: Сформувати у студентів розуміння сутності та основних напрямків інноваційної освітньої політики України та Національної стратегії розвитку освіти.

Література:

1. Даниленко Н. Інноваційна спрямованість освіти / Н.Даниленко // Управління освітою. – 2013. – №24 (324). – С. 3 – 7.
2. Івлєва Л. Перспективи інноваційного розвитку освіти / Л. Івлєва, Є.Сідоріна, С.Карбовська // Вища школа. – 2013. – № 10. – С. 49 – 58.
3. Інновації як чинник суспільного розвитку: теорія і практика [Текст]: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, (30 - 31 березня 2012року). Ч.І. – Суми: [НІКО], 2012. – 175 с.
4. Інновації як чинник суспільного розвитку: теорія і практика [Текст]: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, (30 - 31 березня 2012року). Ч.ІІ. – Суми: [НІКО], 2012. – 215 с.
5. Кремінь В. Методологічно і науково забезпечувати розвиток інноваційної освіти / В. Кремінь // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – №2. – С. 4 – 14.
6. Левківський К. Освіта України в соціально-економічному вимірі XXI століття / К.Левківський, Л.Івлєва // Вища освіта. – 2013. – №.9. – С. 20 – 29.
7. Пашута М.Т. Інновації: понятійно-термінологічний апарат, економічна сутність та шляхи стимулювання: Навч. посіб. / М.Т. Пашута, О.М. Шкільнюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 118 с.
8. Химинець В. Інноваційна освітня діяльність \ Василь Хеменець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.

План

1. Особливості сучасного стану Українського суспільства і освіти

2. Сутність понять “інновація” та “інноваційність” в освіті
3. Основні напрями інноваційної освітньої політики України
4. Сучасний стан розвитку освіти, проблеми, які стримують інноваційний розвиток освітньої галузі
5. Очікувані результати реалізації Національної стратегії розвитку освіти

Основний зміст

Освіта України перебуває під впливом;;

- потужних глобалізаційних процесів;
- швидких змін умов життя;
- посилення конкурентних засад;
- утвердження дослідницько-інноваційного типу розвитку;
- переосмислення ціннісних орієнтирів та стратегій людського буття.

Освіта забезпечує людині:

- Мобільність
- Гнучкість
- Поінформованість
- Творчість
- Громадську активність
- Відповідальність
- Умотивованість до свого розвитку й навчання

Інновація – це:

- Ідея (ідеї);
- Пропозиції;
- Наукові розробки
- Нормативні документи, які можуть стати основою нових стратегій розвитку, нових видів продукції, нових послуг (економічних, культурних, освітніх тощо)

Інновації в освіті Визначають як:

- Продукт застосування будь-якої новизни для внесення якісних освітніх змін й отримання економічного, соціального, науково-технічного, екологічного та іншого ефекту;

- Постійне оновлення освітнього процесу (мети, змісту, структури, форм, методів, засобів, освітніх технологій, наукових розробок тощо), поліпшення його результатів.
- Інноваційною освітньою діяльністю є розробка, розповсюдження та застосування освітніх інновацій.
- Освітніми інноваціями є вперше створені, вдосконалені або застосовані освітні, дидактичні, виховні, управлінські системи, їх компоненти, що суттєво поліпшують результати освітньої діяльності.

Інноваційна спрямованість освіти проявляється у:

- Державних стандартах освіти;
- Концепціях розвитку особистості, яка навчається;
- Авторських навчальних планах і програмах, підручниках, навчальних посібниках, новій системі оцінювання навчальних досягнень та моніторингу якості освіти
- Розвитку творчих можливостей особистості як основи її подальшої інноваційної діяльності;
- Сучасних освітніх технологіях – діалогових, діагностичних, інтерактивних, дистанційних, комп'ютерних, телекомунікаційних, проектних, тренінгових тощо

Основні напрями інноваційної освітньої політики:

- Розвиток людського потенціалу
- Підвищення якості освіти
- Забезпечення європейської інтеграції
- Розвиток інформатизації

Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки:

- Національна стратегія визначає основні напрями і шляхи реалізації ідей та положень Національної доктрини розвитку освіти, здійснення реформування освіти впродовж найближчих 10 років у нових соціально-економічних умовах.
- підвищення доступності якісної, конкурентоспроможної освіти для громадян України відповідно до вимог інноваційного сталого розвитку суспільства, економіки, кожного громадянина;

- забезпечення особистісного розвитку людини згідно з її індивідуальними задатками, здібностями, потребами на основі навчання упродовж життя.
- реформування системи освіти на основі філософії «людиноцентризму» як стратегії національної освіти;
- оновлення законодавчо-нормативної бази системи освіти, адекватної вимогам часу;
- модернізація структури, змісту й організації освіти на засадах компетентнісного підходу, переорієнтації змісту освіти на цілі сталого розвитку;

Сучасний стан розвитку освіти:

- визначено 11-річну структуру середньої загальноосвітньої школи,
- запроваджено обов'язковість дошкільної освіти для всіх дітей старшого дошкільного віку,
- затверджено Положення про освітній округ,
- нову редакцію Положення про загальноосвітній навчальний заклад,
- Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах тощо.
- Останніми роками призупинено процес необґрунтованого закриття дошкільних навчальних закладів, відновлено діяльність щодо формування їх мережі відповідно до потреб населення.

Проблеми, які стримують інноваційний розвиток освітньої галузі:

- падіння суспільної моралі, що призвело до бездуховності, низької культури поведінки частини учнівської та студентської молоді;
- недосконалість змісту освіти: державних стандартів освіти, навчальних планів, програм та підручників;
- низький рівень забезпечення навчальних закладів якісними підручниками;
- низький рівень фінансово-економічного, матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення навчальних закладів; слабка мотивація суспільства та бізнесу до інвестування в освіту;

- наявність у системі освіти фактів корупції, неефективного використання фінансових і матеріальних ресурсів, «розбазарювання» приміщень навчальних закладів;

Очікувані результати реалізації Національної стратегії розвитку освіти:

- Створення збалансованої законодавчої бази системи освіти, що регулює та забезпечує ефективність реалізації стратегічних напрямів розвитку освіти в Україні, результативне функціонування усіх її підсистем.
- Підготовка та виховання педагогічних кадрів, здатних працювати на засадах інноваційних підходів до організації навчально-виховного процесу, дитиноцентризму, власного творчого безперервного професійного зростання
- Створення економічно сприятливих умов і соціальних гарантій педагогічним і науково-педагогічним працівникам, підвищення їх соціального статусу, створення оптимальних умов щодо професійного вдосконалення та творчості для забезпечення якісної освіти.
- Широка підтримка освітніх реформ суспільством.

Питання для самостійної роботи:

1. Дати визначення Сутності понять “інновація” та “інноваційність” в освіті.
2. Розкрити основні напрями інноваційної освітньої політики України
3. Проаналізувати проблеми, які стримують інноваційний розвиток освітньої галузі
4. Запропонуйте шляхи розв’язання проблем, які стримують інноваційний розвиток освітньої галузі

Лекція № 2

Тема: Інноваційна людина як проект сучасної освіти

5. **Мета вивчення:** Висвітлити особливості інноваційної людини як проекту сучасної освіти і представити шляхи формування інноваційної людини майбутніми педагогами.

Література:

1. Інновації у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя: методологічні, змістові та методичні засади: [монографія] / [за ред. проф. А.А.Сбруєвої]. – Суми: Видавництво «МакДен», 2011. – 432 с.
2. Кремень В. Проект сучасної освіти: інноваційна людина / В. Кремень // Рідна школа. – 2013. – № 8 – 9 (1004 – 1005). – С. 4 – 8.
3. Кремень В. Методологічно і науково забезпечувати розвиток інноваційної освіти / В. Кремень // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – №2. – С. 4 – 14.
4. Пізнавально-творча і професійна самореалізація особистості в евристичній освіті: [монографія] / [за ред. проф. М.О.Лазарева]. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – 312 с.
5. Химинець В. Інновації в початковій школі / Василь Хеменець, Марія Кірик. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 312 с.
6. Химинець В. Інноваційна освітня діяльність \ Василь Хеменець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.

План

1. Гуманітарні завдання інноваційного розвитку сучасної освіти
2. Зміни в суспільстві знань щодо формування інноваційної людини
3. Особливості інноваційної людини
4. Шляхи формування інноваційної людини

Основний зміст

Гуманітарні завдання інноваційного розвитку сучасної освіти:

 розв'язання складних глобальних проблем;

 формування системи нових цінностей;

Реалізація прописних істин сучасної педагогіки гуманізму:

- усі діти різні; однаковими вони повинні бути тільки у правах і свободах;
- кожна дитина має право пізнавати світ у доступній для неї формі, школа зобов'язана забезпечити їй можливість руху за індивідуальною освітньою траєкторією;
- основа основ сучасної школи — принцип поваги до внутрішнього світу дитини;
- ефективною є тільки та система освіти, яка базується на домінуванні громадських засад управління, самоврядуванні, свободі думки й дії всіх учасників освітнього процесу;
- система освіти не є «ресурсопоглинаючою» сферою, вона є головним фактором розвитку міста чи села, джерелом розвитку місцевої громади;
- шкільний простір має бути аурою добра, місцем, де учень повинен знаходити захист як від негараздів навколишнього світу, так і від самого себе;
- діти — це правда про дорослих, які їх виховують;
- лідерство є єдино можливим способом досягнення прогресу в освіті тощо.
- формування суспільства, заснованого на знаннях;
- реалізація потенційних можливостей людини
- має розвиватись в напрямі удосконалення її змісту відповідно до основних парадигм розвитку
- залученням до навчального процесу новітніх наукових здобутків
- збереженням вітчизняних освітніх традицій
- опанування кращих досягнень світової науки
- перехід від репродуктивного мислення до продуктивного, творчого мислення, яке забезпечується інноваційним системним структуруванням;
- навчити студента і школяра самостійно оволодіти новими знаннями та інформацією, “навчити вчитися”, виробити потребу навчатися протягом усього життя.

Зміни в суспільстві знань щодо формування інноваційної людини:

- Неперервне навчання особистості, що завжди супроводжується перенавчанням;
- Самоосвіта як один із фундаментальних принципів життєдіяльності;
- Визначення людиною змісту своєї освіти
- Самовиховання, в процесі якого формується відповідальність особистості за власний розвиток
- Змінюються вимоги до професійної кваліфікації;
- Вузькоспеціалізована компетентність вже не задовольняє соціально-економічні запити;
- Ускладнюються умови самореалізації людини в освітній та професійній сферах;
- Соціальна й орієнтаційні компетентності набувають статусу професійних кваліфікацій
- Інструменталізація і комерціалізація освіти (використання освіти як засобу для досягнення цілей);
- Необхідність перетворення системи освіти в систему, що “самонавчається”
- Розвиток мислення людини в процесі навчання,
- вміння орієнтуватися в складних структурах;

Особливості інноваційної людини:

- Потреби людини розмежовуються на соціально опосередковані, (індивід демонструє соціально значущу поведінку) та індивідуально опосередковані (визначаються виключно суб'єктивними устремліннями до власної реалізації);
- Задоволення індивідуально опосередкованих потреб супроводжується виникненням нових індивідуально-демократичних цінностей: сердечності, довіри, щирості, чарівності особистості;
- Економічний стан і ера споживання викликають персоналізацію та підвищення відповідальності людей, примушує до постійної видозміни свого життя;

- Споживання розглядається як принцип персоналізації, мета якого не лише гедонізм, а й інформація, інтерес не тільки до насолоди життям, а й до внутрішнього оновлення (поінформованості, відповідальності)
- Людина стає більш вільною – у реалізації повсякденних потреб, спілкуванні та освіті, прагненні до розваг, у моді, мистецтві (звільнення особистого “Я”):
- Успіх асоціюється не з володінням речами, а з якістю життя;
- Матеріальне благополуччя втрачає свою значущість і на перший план виходять проблеми безпеки і свободи, справедливості й відповідальності;
- Пріоритет індивідуального начала над загальним, психології над ідеологією, різноманіття над однаковістю, свободи над примусом;
- Заміна лінійного мислення на нову якість мислення (складного, глобального) людини, здатної відкрити складний непередбачуваний світ - це одна з головних рис інноваційної людини;
- Вибір проекту розвитку, автором якого є сама людина, що охоплює вибір життєвої стратегії, формування, позиціонування певної репутації;
- Формування власної затребуваності, попиту на себе як на ринку праці, так і в соціальних, культурних, політичних відносинах, особистому житті;
- Виведення себе в інформаційний, економічний, соціально-політичний простір

Шляхи формування інноваційної людини:

- Одним із способів є використання дидактичних і виховних можливостей розвивального навчання, його принципів:
- Усі лінії розвитку особистості
(інтелектуальна, особистісна, діяльнісна) взаємообумовлені,

взаємопов'язані

- Розвиток відбувається під впливом соціального середовища, спільності в певній соціальній ситуації розвитку і перш за все в ситуації навчання й виховання

 Л.В.Занков поставив завдання побудувати таку систему навчання, при якій досягався б набагато вищий рівень розумового розвитку учнів, ніж при традиційній методиці навчання молодших школярів

Перший принцип: навчання на високому рівні труднощів – створення труднощів, пов'язаних з пізнанням сутності явища, що вивчається, зв'язків і залежностей.

Другий принцип: передбачає безперервний рух уперед, йти вперед швидким темпом, неперервне збагачення учнів дедалі новими і новими знаннями, відмова від топтання на місці, від одноманітного повторення пройденого.

Третій принцип провідної ролі теоретичних знань. Л.В.Занков зазначає, що широке використання теоретичних знань у навчанні молодших школярів обмежене ніби тим, що психологи довели конкретність їх мислення.

Четвертий принцип: осмислення школярами процесу учіння: свідоме засвоєння знань, що передбачає осмислення цілей і завдань навчання, свідоме оволодіння фактичним матеріалом, активне утворення понять, свідоме засвоєння і закріплення знань, умінь, навичок, свідоме їх застосування, осмислення результатів своєї роботи (рефлексії).

П'ятий принцип: створення простору для індивідуальності - необхідність ведення роботи над розвитком усіх учнів, сильних і слабких, вимагає, щоб учитель здійснював цілеспрямовану і систематичну роботу з виховання в кожного учня впевненості у своїх силах, впевненості, що рано чи пізно цей матеріал учень зрозуміє і засвоїть його так, як потрібно.

Таким чином, у розвивальному навчанні учням доводиться глибоко аналізувати не стільки результат, скільки процес його одержання. Відбувається тісне вплітання нових знань у систему раніше засвоєних, розкриття суті самих знань.

Отже, українська освіта повинна сформувати людину з:

 Інноваційним типом мислення;

 Інноваційним типом культури;

- Готовністю до інноваційного типу діяльності;
- Усвідомленням сутності соціальних змін.

Питання для самостійної роботи

1. Представити гуманітарні завдання інноваційного розвитку сучасної освіти.
5. Дати характеристику змін в суспільстві знань щодо формування інноваційної людини
6. Розкрити особливості інноваційної людини порівняно із традиційною.
7. Запропонувати власні Шляхи формування інноваційної людини.

Лекція № 3

Тема: Інноваційний розвиток загальноосвітнього навчального закладу

Мета вивчення: проаналізувати інноваційні зміни загальноосвітнього навчального закладу, які забезпечуть підвищення якості навчання учнів.

Література:

1. Інноваційна діяльність ЗНЗ / Упоряд. Л. Галіцина. – К.: Вид. Дім «Шкільний світ», 2005. – 128 с.
2. Євтух М.В. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: моногр. / М.Б. Євнух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К.: КНЕУ. 2010. – 248 с.
3. Калініна Л.М. Проект інноваційної школи: стратегічне планування, управління інноваціями / Л.М. Калініна. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 96 с.
4. Ковальчук В.І. Тенденції інноваційного розвитку сучасної школи в Україні / В.І. Ковальчук // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 7 (156). – С. 3 – 6.
5. Пекуляк І. Інновації в навчально-виховному процесі: етапи, принципи та алгоритм / І. Пекуляк // Управління освітою. – 2015. – №22 (370). – С. 4 – 10.

6. Салань Н. Теоретичне обґрунтування інноваційних форм діяльності позашкільних закладів України сьогодення / Н. Салань // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Тези І-ї Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 21 – 22 листопада 2013 року). – Дрогобич: Посвіт, 2013. – С. 253 – 255.
7. Химинець В. Інновації в початковій школі / Василь Хеменець, Марія Кірик. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 312 с.
8. Химинець В. Інноваційна освітня діяльність \ Василь Хеменець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.
9. Хуторской А.В. Ключевые компетентности и образовательные стандарты / А.В. Хуторской: Доклад на отделении философии образования и теоретической педагогики РАО 23 апреля 2002 г. Центр «Эйдос» [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://www.eidos.ru>.
10. Яструбова В. Метрологічні засади інноваційної моделі закладу освіти ХХІ століття / В. Яструбова // Рідна школа. 2016. – № 2 – 3. С. 26 – 31.

План

1. Особливості сучасної освіти у ЗНЗ
2. Суспільні чинники, що визначають інноваційний розвиток ЗНЗ
3. Пріоритети реформування шкільної освіти. Сутність та рівень інноваційного розвитку ЗНЗ
4. Принципи інноваційного розвитку ЗНЗ
5. Науково-методична робота в інноваційних ЗНЗ. Учитель та інновації

Основний зміст

Особливості сучасної освіти в ЗНЗ

Стає потужним фактором зміни всього суспільства й окремої людини, що забезпечує:

- Мобільність людини;
- Інтеграцію в різні соціальні групи;

- Розвиток інформаційних, соціальних, комунікативних технологій;
- Активне застосування інноваційних технологій в освітній практиці

Суспільні чинники, що визначають інноваційний розвиток ЗНЗ:

- Перехід від індустріального суспільства до постіндустріального;
- Глобалізація;
- Індивідуалізація культури;
- Прискорення науково-технічного прогресу
- Спрямованість освіти на відтворення і нарощення інтелектуального, духовного та економічного потенціалу народу

Пріоритети реформування шкільної освіти:

Розроблення і здійснення освітніх інновацій, які покликані оновити:

- Зміст;
- Форми;
- Методи;
- Засоби;
- Технології навчання, виховання й управління
- Розвиток в учнів самостійності та здатності до самоорганізації;
- Вміння відстоювати свої права;
- Формування високого рівня правової культури учнів;
- Готовності до співпраці;
- Розвиток здатності до творчої діяльності;
- Виховання толерантності, терпимості до чужої думки;
- Вміння вести діалог, знаходити розумні компроміси

Інноваційна спрямованість освіти у ЗНЗ проявляється у:

- Новій системі оцінювання навчальних досягнень та моніторингу якості освіти
- Розвитку творчих можливостей особистості як основи її подальшої інноваційної діяльності

- Сучасних освітніх технологіях: діалогових, діагностичних, активних, інтерактивних, дистанційних, комп'ютерних, мультимедійних, телекомунікаційних, тренінгових, проектних тощо.

Сутність інноваційного розвитку ЗНЗ:

- Це процес поступових кількісних та якісних інноваційних змін, що зумовлюють новий стан діяльності й розвитку закладу;
- Це процес керованих інноваційних змін педагогічної системи школи, всіх її компонентів (освітнього, дидактичного, виховного, управлінського, матеріально-технічного) та їхніх структурних елементів, які приводять до якісно нового рівня освітньої діяльності, суттєво поліпшують результати діяльності ЗНЗ та його конкурентоспроможність.

Особливості інноваційного ЗНЗ:

У 1990 – ті роки поряд із традиційними ЗНЗ виникли модифіковані: з поглибленим вивченням окремих предметів, з профільними класами, пізніше – нові типи шкіл:

- Ліцеї, Гімназії, Коледжі, Колегіуми, Творчі, авторські школи, Навчально-виховні комплекси

В них відбулися суттєві зміни у:

- змісті і структурі навчально-виховного процесу;
- Їх науково-методичному забезпеченні;
- Формах, методах і засобах організації навчання, виховання та управління.

Інноваційні навчальні заклади зіткнулися з проблемами:

- Невідповідності інноваційних та традиційних навчальних планів і програм;
- Старих підручників до оновлених програм;
- Відсутності кваліфікованих педагогів у галузі педагогічних інновацій тощо.

У інноваційних ЗНЗ створюються умови для:

- Елітарного, рейтингового, поліваріативного навчання;

- Індивідуалізації навчання на всіх рівнях освіти;
- Оновлення змісту освіти;
- Відмови від стереотипів;
- Фундаменталізації навчання;
- Методологічних орієнтацій для самопізнання, саморозвитку, самореалізації особистості.

Рівень інноваційного розвитку ЗНЗ:

- Це якісний ступінь інноваційного розвитку цього закладу, що характеризується:

Концептуальністю; Системністю; Систематичністю; Динамічністю; Результативністю; Ефективністю; Технологічністю; Активністю ЗНЗ в здійсненні інноваційного розвитку.

Принципи інноваційного розвитку ЗНЗ:

- Принцип випереджувального розвитку шкільної освіти – мобільна переорієнтація ЗНЗ на підготовку людини до життя в швидко змінних умовах інтенсивного розвитку соціальних і економічних процесів і нової якості життя
- Принцип проектування інноваційного розвитку ЗНЗ – розроблення та реалізація освітніх проектів.
- Принцип відвертості шкільної освіти і суспільної участі – досягнення спільної згоди влади, суспільства, бізнесу, громадських організацій, педагогічного співтовариства щодо сумісного просування інноваційних освітніх процесів
- Принцип системності інноваційного розвитку ЗНЗ
- Принцип відкритості шкільної освіти
- Принцип інноваційності навчально-виховного процесу

Науково-методична робота в інноваційних ЗНЗ:

Виконує три групи завдань:

1. Інноваційний розвиток школи.
2. Формування наукового потенціалу членів педагогічного колективу школи.

3. Розвиток індивідуальної педагогічної діяльності й творчої особистості педагога
4. Створення “Творчої педагогічної майстерні (лабораторії) вчителів” – одна з нових організаційних форм методичної роботи.
5. Членами творчої майстерні є педагоги, які за науковими інтересами групуються в творчі динамічні групи

 Пріоритетами педагогічної діяльності творчої лабораторії є:

- створення, апробація і впровадження моделі особистості ліцеїста;
- створення, апробація і впровадження гуманістичної моделі освіти;
- Удосконалення змісту й форм навчально-виховного і управлінського процесів;
- Створення, апробація, адаптація нових технологій навчання, виховання, управління.

Учитель та інновації:

 Творчі здібності та вміння школярів можуть успішно розвиватися тільки за умови відповідного підходу вчителя до організації педагогічного процесу. Тому успішне розв’язання завдань навчання і виховання підростаючого покоління вирішальною мірою залежить від рівня сформованості професійно-творчих умінь учителя

 Професійно-творчі вміння (ПТУ) майбутнього педагога - це внутрішньо значима, сформована в діяльності здатність особистості до власної трансформації та інтеграції спеціальних теоретичних знань і навичок під час розв’язання нестандартних задач педагогічної діяльності.

Шляхи залучення педагогів до інноваційної діяльності:

- Організація постійного наукового семінару з найактуальніших проблем, над якими працюють педагоги навчального закладу
- Стажування педагогів при вищих навчальних закладах
- Проведення засідань педагогічної ради, круглих столів, дискусій
- Проведення ділових, евристичних ігор із генерування нових педагогічних ідей

- Творча діяльність педагогів у методичних об'єднаннях, участь у науково-практичних конференціях
- Вчитель учить дітей «як думати», а не «що думати»;
- Вчитель забезпечує учням «рівні можливості», а не рівність;
- Вчитель допомагає опанувати ще не існуючі знання, а не змушує зазубрювати «вчорашні» знання тощо.

Питання до самостійної роботи

1. Розкрити особливості сучасної освіти у ЗНЗ
2. Дати характеристику суспільним чинникам, що визначають інноваційний розвиток ЗНЗ
3. Представити пріоритети реформування шкільної освіти. Сутність та рівень інноваційного розвитку ЗНЗ
4. Пояснити сутність принципів інноваційного розвитку ЗНЗ
5. Схарактеризувати науково-методичну роботу в інноваційних ЗНЗ.
6. Визначити відмінності між традиційним та інноваційним учителем.

Лекція № 4

Тема: Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти

Мета вивчення: Сформувати у студентів розуміння сутності інноваційних змін, які відбуваються у вищій та післядипломній освіті, розуміння необхідності продовжувати своє навчання протягом усього життя.

Література:

1. Герчанівський Д.Л. Інноваційні технології контролю успішності студентів з гуманітарних дисциплін: монографія / Д.Л. Герчанівський, Є.Ф. Іпатов, В.В.Павловський. – К.: НАКККиМ, 2010. – 192 с.
2. Івлєва Л. Перспективи інноваційного розвитку освіти / Л. Івлєва, Є.Сідоріна, С.Карбовська // Вища школа. – 2013. – № 10. – С. 49 – 58.

3. Куклін О.В. Концептуальні засади інноваційного розвитку вищих навчальних закладів / О.В. Куклін [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economi.nauka.com.ua/?op=1&z=1186>.
4. Левківський К. Освіта України в соціально-економічному вимірі ХХІ століття / К.Левківський, Л.Івлева // Вища освіта. – 2013. – №9. – С. 20 – 29.
5. Степко М. Світові тенденції розвитку системи вищої освіти та проблеми забезпечення якості й ефективності вищої освіти в Україні / М. Степко // Вища освіта. – 2013. – №7. – С. 13 – 22.
6. Творчий стиль викладання як чинник інноваційного розвитку вищої освіти [Текст] / Т.Б. Тарасова // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (4-5 березня 2014 року). – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – Т.1. – С. – 296 - 298.
7. Модернізація вищої та післядипломної педагогічної освіти на засадах застосування інноваційних методів навчання і педагогічних технологій [Електронний ресурс] // StudFiles : файловий архив для студентів. Все предметы. Все вузы. – Текст. 200 дані. – [Україна], 2016. – Режим доступу: <http://www.studfiles.ru/preview/5604090/page:12>
8. Олійник В. В. Державна інноваційна політика у сфері післядипломної освіти / В. В. Олійник // Наук. вісн. Акад. муніцип. упр. Серія: Управління : зб. наук. пр. / Акад. муніцип. упр. – Київ, 2014. – Вип. 3. – С. 116 – 124.
9. Професійна педагогічна освіта: системні дослідження : монографія / Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка ; [кол. авт.: Антонова Олена Євгеніївна, Вознюк Олександр Васильович, Вітвицька Світлана Сергіївна та ін. ; за ред. О. А. Дубасенюк]. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 307 с.
10. Сисоєва С. О. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку : [монографія] / Світлана Сисоєва, Ніна Батечко ; Київ. ун-т ім. Б.

Грінченка, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Київ : ВД ЕКМО, 2011. – 341 с. \

11. Совсун І. Чек-лист реформи. Що змінюється у вищій освіті / Інна Совсун // Освіта України. – 2016. – 29 лют. (№ 7/8). – С. 5.:

План

1. Інноваційні тенденції розвитку вищої освіти України
2. Інноваційні зміни в системі вищої освіти України
3. Пріоритети інноваційного розвитку вищої освіти
4. Проблеми інноваційного розвитку вищої освіти
5. Інноваційні перетворення післядипломної освіти.

Основний зміст

Інноваційні тенденції розвитку вищої освіти України:

- Змінюється основна освітня мета – вона полягає не стільки у засвоєнні знань, скільки у забезпеченні умов для самовизначення і самореалізації особистості;
- Той, хто навчається, стає суб'єктом пізнавальної діяльності, а не об'єктом педагогічної дії;
- Діалогічні відносини викладача і студента мають визначати основні форми організації навчального процесу;
- Результатом навчання стає творча діяльність студентів, яка далека від простої репродукції;
- Прагнення до демократизації вищої освіти, тобто доступність освіти для всіх груп населення;
- Надання самостійності і автономності ВНЗ
- Розширення спектру навчально-організаційних заходів, спрямованих на задоволення різносторонніх інтересів і розвиток здібностей студентів;
- Розширення ринку освітніх послуг;
- Пошук у сфері управління вищою освітою компромісу між жорстокою централізацією і цілковитою автономією;
- Належне фінансування

- Коригування освітніх програм для ВНЗ;
- Збільшення гуманітарної складової у навчальних планах за рахунок введення навчальних дисциплін, орієнтованих на людину: філософії, політології, психології, соціології, культурології, екології тощо;
- Поширення нововведень для збереження національних традицій країни та національної ідентичності регіонів;
- Формування нового змісту вищої освіти в системі безперервної освіти;
- Забезпечення розвитку дистанційного навчання;
- Активне запровадження в навчальному процесі сучасних інформаційних технологій;
- Створення єдиної електронної освітньо-наукової мережі, освітнього наукового порталу;
- Використання новітніх форм організації виробничої практики студентів на основі співпраці з роботодавцями та застосування адресної підготовки фахівців

Інноваційні зміни в системі вищої освіти України:

- Прийнято Закон “Про вищу освіту”
- Склалася розвинута інфраструктура ринку освітніх послуг;
- Впроваджуються інструменти маркетингу з метою подальшого розвитку вищої освіти;
- Набули подальшого розвитку ідеї: безперервної освіти; відкритої освіти; самоосвіти; оптимізації освітнього процесу; індивідуалізації навчання; методологій розвивального, автоматизованого, дистанційного навчання.
- Розробляються стандарти вищої освіти нового покоління;
- Впроваджено Європейську кредитно-трансферну систему навчання;
- Випускникам вузів видається додаток до диплома європейського зразка;
- Налагоджено систему навчання студентів та стажування аспірантів, наукових і науково-педагогічних працівників у провідних закордонних ВНЗ;

- Впроваджено Національну систему рейтингового оцінювання діяльності ВНЗ України як інструменту моніторингу якості освіти і освітніх послуг;
- Розширено автономію у сфері інституційних, академічних та фінансових прав ВНЗ;
- Адаптовано структуру вищої освіти до вимог Європейського освітнього простору, зокрема, передбачено рівні вищої освіти: бакалавр, магістр, доктор філософії із збереженням як національної особливості, рівнів молодшого спеціаліста і доктора наук;
- Збільшено термін навчання за рівнем магістра до півтора-двох років, а в аспірантурі за рівнем доктора філософії – із трьох до чотирьох років;
- Визначено типи ВНЗ: університет, академія, коледж, професійний коледж;
- Законодавче врегульовано зовнішнього незалежного оцінювання знань та умінь осіб, які бажають здобути вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти;

Пріоритети інноваційного розвитку вищої освіти:

- Інтеграція освітньої й наукової діяльності та бізнесу;
- Розвиток вузівської науки;
- Створення науково-освітніх та науково-освітньо-виробничих центрів;
- Зростання ефективності наукових досліджень і розробок;
- Поліпшення якості освітніх програм вищої професійної освіти;
- Приплив і закріплення в науці та освіті молодих фахівців.
- Європейський рівень якості і доступності освіти
- Духовні орієнтири освіти
- Демократизація в освіті
- Підвищення соціального статусу педагогів
- Розвиток суспільства на основі нових знань

Проблеми інноваційного розвитку вищої освіти:

- Недостатній рівень наукових досліджень та його фінансування;
- Низький рівень інтернаціоналізації досліджень;
- Недостатня мовна підготовка науковців;

- Відсутність інтеграції з потужними науковими центрами світового рівня і недостатній доступ до новітніх знань
- Відтік талановитих дослідників за межі нашої країни;
- Розширення тенденції перекладання вартості навчання на плечі тих, хто навчається та перетворення вищої освіти на освітню послугу, що продається, а не в соціальне благо
- Не забезпечені належні умови для навчання і проживання іноземних студентів;
- Недостатній досвід співпраці з вітчизняним бізнесом;
- Не вистачає викладачів, які володіють іноземною мовою та належним досвідом надання освітніх послуг з використанням дистанційних технологій;
- Посилення конкуренції за добре підготовленого абітурієнта на європейському ринку освітніх послуг в умовах демографічної кризи;
- Активізація мобільності студентів і запровадження європейськими країнами спеціальних програм приваблення іноземних студентів в свої університети (відкачування людських ресурсів з відсталих країн)
- Необхідність запровадження спеціальних державних програм, що передбачають повернення випускників університетів на батьківщину та їхню активну участь у розбудові національної економіки
- Відсутня суспільна відповідальність за якість освіти тих, хто причетний до її забезпечення.

Інноваційні зміни післядипломної освіти:

Питання для самостійної роботи

6. Визначити інноваційні тенденції розвитку та інноваційні зміни в системі вищої освіти України
7. Дати характеристику пріоритетним напрямкам інноваційного розвитку вищої освіти
8. Представити сучасні проблеми інноваційного розвитку вищої освіти
Визначити особливості інноваційних перетворень післядипломної освіти.

Лекція № 5

Тема: Модернізація національної освіти на засадах компетентісного

Мета вивчення: Формування у студентів знань, мотивації і потреби власного навчання на рівні професійних педагогічних компетентностей

Література:

1. Гринькова В. Модернізація національної освіти на засадах компетентісного підходу / В. Гринькова // Рідна школа. – 2016. – № 4 (1036). – С. 20 – 24.
2. Даниленко Н. Інноваційна спрямованість освіти / Н.Даниленко // Управління освітою. – 2013. – №24 (324). – С. 3 – 7.
3. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании / И.А. Зимняя // Труды методологического семинара «Россия в Болонском процессе: проблемы, задачи, перспективы», Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 40с. [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: http://rc.edu.ru/rc/boloqna/works/zimnaia_I_sod.pdf.
4. Івлєва Л. Перспективи інноваційного розвитку освіти / Л. Івлєва, Є.Сідоріна, С.Карбовська // Вища школа. – 2013. – № 10. – С. 49 – 58.
5. Кремень В. Проект сучасної освіти: інноваційна людина / В. Кремень // Рідна школа. – 2013. – № 8 – 9 (1004 – 1005). – С. 4 – 8.
6. Кремень В. Методологічно і науково забезпечувати розвиток інноваційної освіти / В. Кремень // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – №2. – С. 4 – 14.
7. Степко М. Світові тенденції розвитку системи вищої освіти та проблеми забезпечення якості й ефективності вищої освіти в Україні / М. Степко // Вища освіта. – 2013. – №7. – С. 13 – 22.
8. Химинець В. Інноваційна освітня діяльність \ Василь Хеменець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.

9. Хуторской А.В. Ключевые компетентности и образовательные стандарты / А.В. Хуторской: Доклад на отделении философии образования и теоретической педагогики РАО 23 апреля 2002 г. Центр «Эйдос» [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://www.eidos.ru>.

План

1. Актуальність проблеми реалізації компетентнісного підходу в освіті
2. Сутність і структура понять “компетенція” і “компетентність”
3. Зміст професійної компетентності вчителя
4. Компоненти професійної компетентності вчителів

Оснoвний зміст

Актуальність проблеми реалізації компетентнісного підходу в освіті:

- Модернізація освіти на засадах компетентнісного підходу є ключовим напрямом оновлення змісту освіти, що актуалізує проблему формування компетентності фахівця;
- Компетентнісний підхід змінює загальні цілі освіти, зокрема, узгодження світових освітніх систем в аспекті глобалізації з метою надання молоді можливості інтеграції в різні соціуми, самоактуалізації в різних спільнотах;
- Важливого значення набуває проблема визначення природи, суті компетентності фахівця, її родової і видової структури, змісту, а також взаємозв'язку категорій “компетентність” і “компетенція”

Сутність і структура понять “компетенція” і “компетентність”:

- “Компетентність” є складним багатокomпонентним міждисциплінарним поняттям, зміст якого визначається за допомогою різних дефініцій:

- “ефективність”, “результативність”
- “адаптивність”, “володіння”
- “досягнення”, “якість”
- “успішність”, “кількість”
- “розуміння”

Вітчизняні і зарубіжні вчені розглядають ці поняття як:

- Сукупність (систему) знань у дії;
- Особистісну рису;
- Властивості й якості особистості;
- Критерій вияву готовності до діяльності;
- Здатність, необхідну для вирішення завдань й отримання необхідних результатів роботи

Вітчизняні і зарубіжні вчені розглядають ці поняття як:

- Інтегровану цілісність знань умінь і навичок, що забезпечують професійну діяльність;
- Здатність людини реалізувати на практиці свою компетентність;
- Мотивовану здатність;
- Дієві знання, вміння, навички, досвід (інтеграція в єдине ціле засвоєних людиною окремих дій, способів, прийомів вирішення завдань);
- Мотиваційна й емоційно-вольова сфера особистості;
- Виявлені особистістю на практиці прагнення й здатність (готовність) реалізувати свій потенціал (знання, вміння, досвід, особистісні якості тощо) для успішної творчої (продуктивної) діяльності в професійній і соціальній сферах, усвідомлюючи її соціальну значущість і особисту відповідальність за результати цієї діяльності, необхідність постійного вдосконалення тощо.

Існують три групи визначення поняття “компетентність”

1. Компетентність є властивістю суб'єкта діяльності, його характеристикою відповідно до об'єкта діяльності (компетенції). Звідси, професійна компетентність як ступінь відповідності переліку вимог, які стосуються певної професії.
2. Компетентність пов'язана з особистісними здібностями та якостями людини. Сукупність взаємопов'язаних якостей особистості, необхідних для якісної продуктивної діяльності. Компетентна у певній галузі людина володіє конкретними компетенціями, які визначають її професіоналізм.

3. Компетентність визначається як група знань, умінь, навичок, рівень сформованості яких виявляє ступінь професіоналізму людини. Це поняття дотичне до поняття “кваліфікація”, що визначає певну професійну позицію, соціальний статус.

“Компетенція” визначається як:

- Складова загальної компетентності людини;
- Інтегративна цілісність, дієвість знань, досвіду в професійній діяльності;
- Програма, на основі якої розвивається компетентність;
- Потенційна активність, готовність і прагнення до певного виду діяльності;
- Когнітивний (знання) компонент;
- Мотиваційний компонент – потреби, мотиви, інтереси;
- Аксіологічний компонент – спрямованість, ціннісні відносини особистості;
- Емоційно-вольовий (саморегуляція);

Структура компетентності:

В структурі компетентності випускника ВНЗ виділяють чотири блоки:

1 блок – загальна професійна компетентність зумовлена загальнопрофесійними знаннями, вміннями, навичками, здібностями, а також, а також готовністю їх актуалізувати в певній групі професій.

2 блок – спеціальна професійна компетентність визначається ступенем і видом професійної підготовки випускника, сформованістю в нього професійних компетенцій, необхідних для виконання певної професійної діяльності.

3 блок – загальна соціально-психологічна компетентність виявляється у готовності й прагненні ефективно взаємодіяти з оточуючими, розуміти себе та інших в умовах постійної видозміни психічних станів, міжособистісних відносин і умов соціального середовища.

- У структурі загальної соціально-психологічної компетентності виділяють такі компетенції:

- Соціальні – здатність працювати в команді, толерантність, відповідальність;
- Персональні – готовність і прагнення до саморозвитку та самореалізації, рефлексія, креативність;
- Інформаційні – технологічність, володіння іноземними мовами;
- Екологічні – екологічна відповідальність, прагнення до здорового способу життя.

4 блок – спеціальна соціально-психологічна компетентність – готовність і здатність мобілізувати професійно важливі якості, значущі для ефективної трудової діяльності фахівця у відповідній системі: людина-людина; людина-знакова система; людина-художній образ; людина-техніка; людина-природа.

 Виділяють поняття “ключова компетентність”, яка об'єднує інтелектуальну і “навичкову” складову освіти, має інтегративну природу й охоплює однорідні або споріднені вміння та знання щодо широких сфер культури та діяльності.

Зміст професійної компетентності вчителя:

 До змісту професійної компетентності вчителя І. Зязюн включає:

- знання предмета;
- методики викладання предмета;
- знання педагогіки й психології;
- рівень розвитку професійної самосвідомості;
- індивідуально-типові особливості;
- професійно значущі якості.

За даними європейської організації зі стратегій освіти вчителів включає у себе такі вміння:

- створювати адекватні умови для навчання учнів;
- управляти процесом навчання учнів;
- правильно діяти в умовах гетерогенних груп;
- розвивати в учнів позитивне ставлення до навчання;
- управляти роботою в малих групах;
- участь у навчальній та організаційній діяльності;

- формувати зацікавленість у діяльності школи з боку батьків і громади;
- використовувати сучасні технології щодня;
- знаходити компроміс між професійними обов'язками та етичними дилемами;
- управляти власним професійним розвитком

Компоненти професійної компетентності вчителів:

- • мотиваційно-ціннісний (погляди, уявлення, сподівання, мотивації);
- • когнітивно-технологічний (володіння відповідними знаннями та вміннями їх застосовувати на практиці);
- • комунікативний (володіння культурою спілкування, здатність створювати атмосферу комфортності тощо);
- • рефлексивно-діяльнісний (здатність до критичного самоаналізу, самооцінки, готовність до змін тощо);
- • морально-етичний (поважання гідності дитини, такт, толерантність, емпатія тощо)
- „Формулу компетентності” вчителя має такий вигляд:

компетентність = мобільність знань + гнучкість методу + критичність мислення (М.Чошанов)

Питання для самостійної роботи:

1. Зазначити якими чинникам визначається актуальність проблеми реалізації компетентнісного підходу в освіті?
2. Представити різницю в сутності і структурі понять “компетенція” і “компетентність”
3. Дати характеристику змісту професійної компетентності вчителя.
4. Визначити компоненти професійної компетентності вчителів.

Лекція № 6

Тема: Інноваційні освітні технології: суть, провідні завдання, роль у педагогічному процесі

Мета вивчення: Сформувати у студентів знання концептуальних основ інноваційних особистісно-зорієнтованих технологій, які забезпечують ефективний розвиток особистості учня.

Література:

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І.М. Дичківська. – 2-ге вид. доповн. – К.: Академвидав, 2012. – 357 с.
2. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: колективна монографія. – К.: Аміак, 2005. – 252 с.
3. Євтух М.В. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: моногр. / М.Б. Євнух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К.: КНЕУ. 2010. – 248 с.
4. Герчанівський Д.Л. Інноваційні технології контролю успішності студентів з гуманітарних дисциплін: монографія / Д.Л. Герчанівський, Є.Ф. Іпатов, В.В.Павловський. – К.: НАКККиМ, 2010. – 192 с.
5. Кожевникова О.В. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система та складова педагогічної майстерності сучасного вчителя / О.В.Кожевникова // Імідж сучасного педагога. – 2015. – №4 (153). – С. 14 – 16.
6. Максименко С.Д. Психічні механізми самореалізації особистості в медіа просторі / С.Д. Максименко // Педагогіка і психологія. – 2013. – 2 (79). – С 14 – 17.
7. Салань Н. Теоретичне обґрунтування інноваційних форм діяльності позашкільних закладів України сьогодення / Н. Салань // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Тези І-ї Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 21 –

- 22 листопада 2013 року). – Дрогобич: Посвіт, 2013. – С. 253 – 255.
8. Слюсаревський М.М. Медіаорієнтаційна функція освіти як відповідь на виклики інформаційної доби / М.М. Слюсаревський // Педагогіка і психологія. – 2013. – 2 (79). – С. 18 – 28.
9. Петрунько О.В. Молодь та інноваційні технології: перспективи і ризики взаємодії: методичний посібник / О.В.Петрунько; Нац. акад.. пед. наук України. Ін-т соц. та політ. Психології. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 84 с.
- 10.Химинець В. Інновації в початковій школі / Василь Хеменець, Марія Кірик. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 312 с.

План

1. Поняття про педагогічні технології і технологічний підхід в освіті.
2. Класифікація педагогічних технологій
3. Характеристика модульної технології.
4. Характеристика проектної технології

Основний зміст

(гр. Techne – майстерність, logos – слово, вчення)

- Сукупність методів педагогічної діяльності, особливості їх співвідношення та взаємодії, що забезпечують бажаний результат і визначають педагогічну майстерність вчителя (М.М.Фіцула)
- Сукупність психолого – педагогічних настанов, які визначають спеціальний підхід і поєднання форм, методів, способів, прийомів, виховних засобів (О.М.Степанов, М.М.Фіцула).
- Це система знань, що має певну наукову базу, яка охоплює всю сутність проблем, пов'язаних з цілями, змістом і проведенням навчального процесу (О.Пехота).

- Це не сукупність методів, а визначеність кроків (етапів) діяльності, які призводять до потрібного результату, що можливо досягти, спираючись на об'єктивні стійкі зв'язки сторін педагогічного процесу (В.Євдокимов, І.Прокопенко, В.Юдін).

Таким чином:

- Це доцільна сукупність різних засобів, умов, компонентів педагогічної діяльності, яка забезпечує досягнення бажаних освітніх і виховних ефектів.
- Це науково обгрунтована системна модель діяльності вчителя, яка містить опис алгоритму його дій з розв'язку певної навчально-виховної проблеми.

Ознаки педагогічної технології:

1. Чіткість і конкретність у фіксації результату.
2. Наявність критеріїв досягнення результату.
3. Покрокова і формальна структура діяльності суб'єктів навчання, що дозволяє перенести і повторити досвід.

Структура педагогічної технології (Г. Селевко):

1. Концептуальна основа.
2. Змістова частина навчання: мета навчання – загальна і конкретна; зміст навчального матеріалу.
3. Процесуальна частина – технологічний процес:
 - а) організація навчального процесу;
 - б) методи і форми навчальної діяльності учнів;
 - в) методи і форми роботи вчителя;
 - д) діяльність учителя з керування процесом засвоєння матеріалу;
 - ж) діагностика навчального процесу.

Класифікація педагогічних технологій:

за ознаками:

- взаємодії вчителя з учнями;
- організації пізнавальної діяльності учнів;

- суб'єктності учня у навчально-виховному процесі.

Авторитарні технології:

- ☞ педагог – одноосібний суб'єкт навчально-виховного процесу;
- ☞ учень – об'єкт навчання;
- ☞ основні методи впливу – вимоги покарання;
- ☞ головна мета – виховання учня, здатного відтворювати знання.

Дидактоцентричні технології:

- ☞ характерні суб'єкт-об'єктні стосунки;
- ☞ пріоритет навчання над вихованням;
- ☞ головна мета – формування знань учнів.

Особистісно орієнтовані технології:

- ☞ у центрі навчально-виховного процесу – особистість учня;
- ☞ учень – суб'єкт, пріоритетний у навчально-виховному процесі;
- ☞ головна мета – розвиток особистості учня.

І н н о в а ц і й н і о с в і т н і т е х н о л о г і ї – це вперше створені, вдосконалені або застосовані педагогічні технології, що суттєво поліпшують результати освітньої діяльності.

До інноваційних технологій в освіті відносяться особистісно орієнтовані технології.

Особистісно орієнтовані педагогічні технології спрямовані на:

- безумовний пріоритет інтересів і запитів особистості, що розвивається;
- врахування своєрідності й можливостей особистості учня;
- максимальну реалізацію і самореалізацію особистості;
- розвиток рефлексії;
- забезпечення умов для проявлення здібностей людини.

Класифікація особистісно орієнтованих педагогічних технологій.

Загальноприйнята класифікація поки що відсутня.

Виділяють:

- Модульну технологію
- Проектну технологію
- Технологію проблемного навчання

- Технологію навчання як дослідження
- Технологію евристичного навчання
- Нові інформаційні технології

Модульна технологія навчання

Модуль (від лат.modulus – міра) – це:

1. Функціональний вузол навчально-виховного процесу, довершений блок дидактично адаптованої інформації (А.Фурман).
2. Логічно завершена, системно впорядкована частина теоретичних знань і фактичних умінь з даної навчальної дисципліни, адаптованих до індивідуальних особливостей суб'єктів учіння з визначеним оптимальним часом на організацію їх засвоєння (І.Сікорський).
3. Це задокументована, завершена частина освітньо-професійної програми (навчальної дисципліни, практики, державної атестації), що реалізується відповідними формами навчального процесу.
(Положення про організацію навчального процесу в вищих навчальних закладах, розроблене МОН України).
4. Це змістовно, логічно завершена частина навчального матеріалу, певна мікросистема, засвоєння якої забезпечує досягнення раніше запланованого результату навчання (В.І.Лозова, Г.В.Троцько).

Блоки змістовного модуля:

- *Цільовий* – мета і завдання вивчення конкретного модуля.
- *Змістовний* – представлено основні смислові одиниці, терміни поняття, закони, що становлять суть певного розділу навчальної дисципліни.
- *Операційний* – визначення пізнавальних навичок, якими повинен оволодіти учень.
- *Методичний* - даються рекомендації, поради щодо самостійної роботи по засвоєнню навчального матеріалу.
- *Контрольний* – питання, завдання, тести для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу

Модульне навчання пов'язане з рейтинговою системою контролю. Результати вивчення кожного блоку модуля відбиваються в балах, які учень набирає.

Етапи модульної технології (М.О.Лазарєв):

1. Спонукально-мотиваційний.
2. Етап первинного засвоєння теоретичного матеріалу.
3. Етап самостійної проблемно-пошукової роботи учнів з осмислення і поглиблення теоретичних знань.
4. Етап формування і розвитку репродуктивних і пошукових умінь, навичок, способів діяльності.
5. Етап самостійних робіт завершеного характеру для формування пошукових, креативних, рефлексивних здібностей і вмінь.
6. Етап самостійної творчої роботи (за вибором учня) теми і складності роботи.
7. Контрольно-узагальнюючий етап.

Основні принципи модульного навчання(концептуальні засади, основоположні ідеї, провідні вимоги):

- Цілісності, завершеності навчально-розвивальної і виховної діяльності.
- Демократизації і гуманізації навчання, що послідовно переводить учня з позиції об'єкта в суб'єкт освітнього процесу, надаючи йому всі права паритетного партнера педагога.
- Творчої взаємодії всіх учасників навчального процесу на всіх етапах модульної технології.
- Об'єктивної психолого-педагогічної діагностики, що передбачає постійне вимірювання та оцінку результатів навчання, змін у знаннях, уміннях, цінностях учня.

Технологія проектного навчання

Орієнтована перш за все на самостійну діяльність учнів – індивідуальну, парну або групову, яку учні виконують протягом визначеного відрізка часу. передбачає розв'язання учнем або групою учнів якоїсь професійної проблеми, яка включає:

- а) використання різноманітних методів, засобів навчання;
- б) інтегрування знань учнів не з одного предмету, а з різних областей їх творчого мислення.

Мета навчального проектування за О.Пєхотою – створення педагогом таких умов під час освітнього процесу, за яких його результатом є індивідуальний досвід проектної діяльності учня.

Результати виконання проектів повинні бути “відчутні”:

- а) якщо це теоретична проблема, то конкретне її рішення;
- б) якщо практична проблема, то конкретний результат, готовий до впровадження.

Основна цінність технології проектного навчання в тому, що вона орієнтує учнів на створення особистісного освітнього продукту, а не просте вивчення певної теми.

Проектна технологія передбачає використання педагогом сукупності дослідницьких, пошукових, творчих за своєю суттю методів, прийомів, засобів (А.Хуторський).

Основні вимоги до використання навчального проектування:

1. Наявність значимої в дослідницькому творчому плані проблеми/задачі, що вимагає інтегрованого знання, дослідницького пошуку для її вирішення.
2. Практична, теоретична, пізнавальна значимість передбачуваних результатів.
3. Самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність учнів.
4. Використання дослідницьких методів навчання.
5. Зміна позиції викладача з носія готових знань в організатора самостійної пізнавальної діяльності учнів.

Типи проектів : дослідницькі, творчі, ігрові, інформаційні, практично орієнтовані.

Етапи проектної діяльності:

Організаційний етап: визначення теми і мети проекту.

2. Планування :

- а) визначення джерел, засобів збору, методів аналізу інформації, засобів представлення результатів;
- б) установа критеріїв оцінки результату і процесу.

3. Збір інформації (спостереження, робота з літературою, анкетування, експеримент)

4. Аналіз інформації, формування висновків.

5. Подання (презентація) і оцінка результатів за вчасно встановленими критеріями.

Критерії оцінювання освітнього проекту:

1. Актуальність теми проекту, практична та теоретична значущість;
2. Сутність реалізації поставленої проблеми;
3. Якість виконання етапів проекту;
4. Повнота розробок, завершеність проекту;
5. Самостійність, оригінальність, рівень творчості;
6. Аргументованість рішень і висновків;
7. Оформлення проекту;
8. Захист проекту.

Таким чином, технологія проектного навчання стимулює інтерес учнів до певних проблем, які передбачають володіння визначеною сумою знань та показ практичного застосування набутих знань в процесі розв'язання однієї або цілої низки проблем

Питання для самостійної роботи

1. Дати визначення сутності поняття «педагогічна технологія».
2. Доведіть чому виникла необхідність запроваджувати технологічний підхід в освіті.
3. Представити класифікацію педагогічних технологій
4. Дати характеристику основних концептуальних основ модульної технології.
5. Визначити головні особливості проектної технології

Лекція № 7

Тема: Концептуальні основи інноваційних особистісно орієнтованих технологій

Мета вивчення: Формування у студентів знань концептуальних основ інноваційних особистісно орієнтованих педагогічних технологій

Література

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І.М. Дичківська. – 2-ге вид. доповн. – К.: Академвидав, 2012. – 357 с.
2. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології: колективна монографія. – К.: Аміак, 2005. – 252 с.
3. Євтух М.В. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: моногр. / М.Б. Євнух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К.: КНЕУ. 2010. – 248 с.
4. Герчанівський Д.Л. Інноваційні технології контролю успішності студентів з гуманітарних дисциплін: монографія / Д.Л. Герчанівський, Є.Ф. Іпатов, В.В.Павловський. – К.: НАКККіМ, 2010. – 192 с.
5. Кожевникова О.В. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система та складова педагогічної майстерності сучасного вчителя / О.В.Кожевникова // Імідж сучасного педагога. – 2015. – №4 (153). – С. 14 – 16.
6. Максименко С.Д. Психічні механізми самореалізації особистості в медіа просторі / С.Д. Максименко // Педагогіка і психологія. – 2013. – 2 (79). – С 14 – 17.
7. Салань Н. Теоретичне обґрунтування інноваційних форм діяльності позашкільних закладів України сьогодення / Н. Салань // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Тези І-ї Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 21 – 22 листопада 2013 року). – Дрогобич: Посвіт, 2013. – С. 253 – 255.
8. Слюсаревський М.М. Медіаорієнтаційна функція освіти як відповідь на виклики інформаційної доби / М.М. Слюсаревський // Педагогіка і психологія. – 2013. – 2 (79). – С. 18 – 28.
9. Петрунько О.В. Молодь та інноваційні технології: перспективи і ризики взаємодії: методичний посібник / О.В.Петрунько; Нац. акад. пед. наук України. Ін-т соц. та політ. Психології. – Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. – 84 с.

10.Химинець В. Інновації в початковій школі / Василь Хеменець, Марія Кірик. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 312 с.

План

1. Технологія проблемного навчання.
2. Технологія навчання як дослідження.
3. Технологія евристичного навчання.
4. Нові інформаційні технології.

Технологія проблемного навчання – така організація навчального процесу, в основі якої лежить створення викладачем, виявлення школярами проблемних ситуацій, визначення і формулювання проблеми та її розв’язання учнями самостійно або під керівництвом учителя.

Проблемна ситуація – це ситуація, яка виникає внаслідок такої організації вчителем взаємодії учнів з об’єктом пізнання, яка допомагає виявити пізнавальне протиріччя. Проблемна ситуація характеризується інтелектуальним утрудненням і потребою розв’язати його. Сутність пізнавального протиріччя міститься в неможливості за допомогою тих знань і способів діяльності, якими володіють школярі, вирішити протиріччя, що виникли.

Способи створення проблемної ситуації:

- ✍ Зіткнення школярів з явищами, фактами, які вимагають теоретичного пояснення.
- ✍ Спонування учнів до аналізу зовнішніх суперечливих фактів, явищ, висловлювань.
- ✍ Спонування до вибору із суперечливих фактів, висловлювань тих, які вважають вірними, і обґрунтування вибору.
- ✍ Спонування до самостійного порівняння, зіставлення фактів, явищ, дій.
- ✍ Спонування до висування гіпотез, формулювання висновків та їх перевірки тощо.

Проблема – це такий різновид питання, відповідь на яке не міститься в накопичених учнями знаннях і способах діяльності, тому вимагає відповідних практичних і теоретичних дій, відмінних від простого інформаційного пошуку.

Вимоги до проблеми:

- ☺ містити в собі пізнавальне утруднення
(тобто невідому галузь знань, яку необхідно пізнати);
- ☺ бути пов'язаною з емоціями суб'єкта
(новизна, незадоволеність тими знаннями, які має; диво);
- ☺ передбачати можливість висувати гіпотези;
- ☺ відбивати специфіку науки, навчальної дисципліни.

Методи проблемного навчання:

- ☐ Проблемний виклад;
- ☐ Евристичний (частково пошуковий) метод;
- ☐ Пошуковий метод;
- ☐ Дослідницький метод.

Умови успішної організації проблемного навчання:

- ☐ Підготовка вчителя.
- ☐ Підготовленість учнів.
- ☐ Науково-методична забезпеченість процесу навчання для створення проблемних ситуацій.
- ☐ Урахування особливостей конкретної дисципліни, теми, яку вивчають, а також часу, відведеного за програмою.

Функції проблемного навчання на різних етапах навчання:

1. Формування інтересу до вивчення конкретного матеріалу на етапі постановки мети, мотивації пізнавальної діяльності, ознайомлення з метою заняття.
2. Спонування до самостійності в процесі оволодіння змістом освіти на етапі осмислення та засвоєння (аналіз, аргументація, обґрунтування, висування гіпотез).
3. Спонування до використання знань, оволодіння способами діяльності, використання їх в нових ситуаціях на етапі закріплення засвоєного.
4. Виявлення рівнів засвоєння змісту освіти, активності, самостійності як певної цілісності на етапі контролю навчально-пізнавальної діяльності.

Таким чином, суть технології проблемного навчання – стимулювати інтерес учнів до певних проблем, що передбачають володіння визначеною

сумою знань, та через проектну діяльність, яка передбачає розв'язання однієї або цілої низки проблем, показати практичне застосування набутих знань.

Технологія навчання як дослідження базується на самостійному формуванні тими, хто навчається, проблемних запитань і такому ж самостійному пошуку фактів, аргументів, способів доведення, узагальнення, моделювання тощо.

Застосовується для розвитку творчих здібностей і умінь, сприяє більш осмисленому і самостійному оволодінню знаннями і творчими способами діяльності (М.Лазарєв).

Мета навчання як дослідження:

- ☐ набуття учнями досвіду дослідницької діяльності;
- ☐ розвиток інтелектуальних здібностей учнів, їх творчого потенціалу;
- ☐ формування активної, компетентної, творчої особистості.

Особливості навчально-дослідницької діяльності учня – це суб'єктивне відкриття ним нових знань на основі індивідуальної активізації попередньо засвоєних ним же знань і вмінь, введення їх до особистісного пізнавального простору.

Комплекс вимог до дослідницької технології (за М.В.Кларінім)

- Спонукає учнів формулювати наявні в них ідеї й уявлення.
- Зіштовхнути учнів з явищами і процесами, що входять у протиріччя з існуючими уявленнями.
- Стимулювати учнів до висування альтернативних припущень і здогадів.
- Надати учням можливість досліджувати свої припущення в процесі дискусійного обговорення.
- Створювати учням умови застосування нових уявлень до осмислювання широкого кола ситуацій і явищ для оцінки їхнього прикладного значення.

Узагальнена модель технології навчання як дослідження (за О.М.Пехота):

1. Зіткнення з проблемою.
2. Збирання даних – “верифікація».
3. Збирання даних експерименту.
4. Побудова пояснення.
5. Аналіз ходу дослідження.
6. Висновки.

Таким чином, технологія навчання як дослідження поглиблює інтерес учнів до пізнавальної та творчої діяльності, формує в них відповідні знання, вміння та навички і дослідницьку позицію в сприйнятті й осмисленні світу.

Технологія евристичного навчання. Евристика – наука про відкриття нового. Евристичне навчання – це навчання, що ставить за мету конструювання учнем (студентом) власного сенсу, цілей і змісту освіти, також процесу його організації, діагностики і усвідомлення.

Евристичне навчання передбачає побудову освіти на основі творчої самореалізації учнів і педагогів у процесі створення ними освітніх продуктів у відповідних областях знань і діяльності.

Мета – розкриття індивідуальних можливостей самих творців – студентів і викладачів за допомогою їх діяльності по створенню освітніх продуктів.

Принципи евристичного навчання:

1. Особистісного цілепокладання учня: освіта кожного учня здійснюється на основі і з урахуванням його особистісних цілей у кожній освітній області.
2. Продуктивності навчання: головним орієнтиром навчання при цьому є особистісне освітнє прирощення учня, що складається із його внутрішніх і зовнішніх освітніх
3. Ситуативності супроводжуючого навчання: освітній процес будується на ситуаціях, що передбачають самовизначення і освітній пошук їх розв’язання учнем, педагог супроводжує учня в його освітньому процесі.

4. Освітньої рефлексії: освітній процес супроводжується його рефлексивним усвідомленням суб'єктами освіти.

Таким чином, евристична діяльність учнів спрямована на їх інтелектуальний розвиток, на самостійне творче здобуття, перетворення й використання знань, навичок та вмінь особистості, яка зможе адаптуватись у сучасному інформаційному просторі, що швидко змінюється.

Нові інформаційні технології навчання – це сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, збереження, опрацювання, передачі й подання інформації за допомогою комп'ютерів і комп'ютерних комунікацій.

Мета - підготовка учнів до повноцінної життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства:

Завдання:

- Інтенсифікація всіх рівнів навчально-виховного процесу, підвищення його ефективності та якості.
- Розвиток творчого потенціалу учня, його здібностей до комунікативних дій.
- Формування інформаційної культури учня.
- Реалізація соціального замовлення, обумовленого інформатизацією сучасного суспільства (підготовка користувача засобів нових інформаційних технологій, фахівців у галузі інформатики та обчислювальної техніки)

Сфери застосування НІТ у сучасній школі:

1. НІТ як предмет вивчення на уроках інформатики (вивчення основ універсальних комп'ютерних технологій).
2. НІТ як нові методи і засоби навчання (доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищення ефективності самостійної роботи, нові можливості для творчості).
3. НІТ у керуванні освітою (база даних учнів, учителів, вхідних і вихідних документів, розклад занять, статистичні зведення, електронні каталоги бібліотек тощо)

Таким чином, **НІТ** дають можливість для творчого розвитку дітей і вчителів, розробки нових ідей, вирішення цікавих і складних проблем, пошуку, передачі, роботи з інформацією, адаптації до сучасного інформаційного суспільства.

Питання для самостійної роботи

5. Визначте концептуальні основи технології проблемного навчання навчання .
6. Дати характеристику особливостей технології навчання як дослідження.
7. Представити сутність технології евристичного навчання.
8. Проаналізувати чим відрізняються нові інформаційні технології від інших особистісно орієнтованих технологій.

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

Кафедра педагогіки

**Інструктивно-методичні матеріали
до семінарських занять**

з дисципліни: **Актуальні питання інноваційного розвитку освіти**

для студентів ОКР «магістр»

012 Дошкільна освіта; 013 Початкова освіта; 014 Середня освіта. Хімія, Біологія, Географія; 014 Середня освіта 014.04 Історія; 014 Середня освіта 014.01 Українська мова та література; 014.02 Англійська мова та література; 014.03 Мова і література (німецька, російська), 016 Спеціальна освіта (олігофренопедагогіка, логопедія), 016 спеціальна освіта (логопедія, спеціальна психологія), 017 Фізична культура і спорт, 024 Хореографія, 025 Музичне мистецтво; 014 Середня освіта 014.05 Математика, 014.09 Фізика; 073 менеджмент; 242 Туризм
(шифр та назва напрямку підготовки (спеціальності))

Розроблені:

Канд. пед. наук, доцентом кафедри педагогіки
Кривонос Ольгою Борисівною

Семінарське заняття №1

Тема 1: Інноваційна людина як проект сучасної освіти

Мета вивчення: Сформувати розуміння студентами особливостей інноваційної людини і мотивації до розвитку такої людини в майбутній професійній діяльності

Література:

7. Інновації у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя: методологічні, змістові та методичні засади: [монографія] / [за ред. проф. А.А.Сбруєвої]. – Суми: Видавництво «МакДен», 2011. – 432 с.
8. Кремень В. Проект сучасної освіти: інноваційна людина / В. Кремень // Рідна школа. – 2013. – № 8 – 9 (1004 – 1005). – С. 4 – 8.
9. Кремень В. Методологічно і науково забезпечувати розвиток інноваційної освіти / В. Кремень // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – №2. – С. 4 – 14.
10. Пізнавально-творча і професійна самореалізація особистості в евристичній освіті: [монографія] / [за ред. проф. М.О.Лазарєва]. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – 312 с.
11. Химинець В. Інновації в початковій школі / Василь Хеменець, Марія Кірик. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 312 с.
12. Химинець В. Інноваційна освітня діяльність \ Василь Хеменець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.

Критерії оцінювання: оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за такі види робіт:

1. Виступ на практичному занятті (2 – 4 бали.)

Критерії:

- Здатність осмислити зміст теми, використати його для розв'язання педагогічних задач.
- Вміння вибудувати логіку та взаємозв'язок між окремими положеннями теми семінарського заняття.
- Уміння публічно представити матеріал теми семінарського заняття.
- Здатність творчо використати набуті знання.

- Вміння сформулювати своє ставлення до проблем, що розглядаються на семінарському занятті.
2. Виконання контрольного тесту (1 бал).
 3. Виконання завдань для самостійного опрацювання (1 бал)
 4. Активність роботи на практичному занятті (бонусні бали).

Теоретичні питання

1. Гуманітарні завдання інноваційного розвитку сучасної освіти
2. Зміни в суспільстві знань щодо формування інноваційної людини
3. Особливості інноваційної людини
4. Шляхи формування інноваційної людини

Практичні завдання

1. Скласти структурно-логічну схему «Завдання інноваційного розвитку сучасної освіти, спрямовані на розвиток людини»
2. Створити «портрет інноваційної людини». Представити власну характеристику особистісних якостей інноваційної людини.
3. Визначити яку роль у формуванні інноваційної людини відіграє вчитель.
4. Представити характеристику соціальних інститутів, які впливають на формування інноваційної людини. Визначити шляхи співпраці вчителя з цими інститутами.
5. Проаналізувати методи, засоби і форми роботи сучасного вчителя з метою розвитку в учнів якостей інноваційної людини.
6. Скласти педагогічну ситуацію, в якій представити специфіку педагогічної діяльності вчителя з метою формування інноваційної людини.

Тема 2: Оновлення нормативно-правової бази інноваційного розвитку системи освіти

Практичні завдання

1. Опрацювати документ «Національна стратегія розвитку освіти України на 2012 – 2025 роки».
2. Визначити інноваційні зміни в національній освіті, передбачені цим документом.

Семінарське заняття № 2

Тема 1: Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти

Мета вивчення: Сформувати розуміння студентами теоретичних і методологічних основ управління інноваційним розвитком освіти

Література:

1. Даниленко Н. Інноваційна спрямованість освіти / Н.Даниленко // Управління освітою. – 2013. – №24 (324). – С. 3 – 7.
2. Івлєва Л. Перспективи інноваційного розвитку освіти / Л. Івлєва, Є.Сідоріна, С.Карбовська // Вища школа. – 2013. – № 10. – С. 49 – 58.
3. Керівник і керівництво: Інноваційні підходи / упоряд. Людмила Галіцина. – К.: Шк.. світ, 2011. – 112 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»)
4. Кремінь В. Методологічно і науково забезпечувати розвиток інноваційної освіти / В. Кремінь // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – №2. – С. 4 – 14.
5. Лемківський К. Освіта України в соціально-економічному вимірі XXI століття / К.Левківський, Л.Івлєва // Вища освіта. – 2013. – №.9. – С. 20 – 29.
6. Пекуляк І. Інновації в навчально-виховному процесі: етапи, принципи та алгоритм / І. Пеку ляк // Управління освітою. – 2015. – №22 (370). – С. 4 – 10.
7. Управління інноваційним розвитком освіти в суспільстві ризику : [монографія]. – Суми : Вид-во СумДПУ]за ред. проф. А. А. Сбруєвої[/ ім. А. С. Макаренка, 2012. – 460 с.
8. Яструбова В. Метрологічні засади інноваційної моделі закладу освіти XXI століття / В. Яструбова // Рідна школа. 2016. – № 2 – 3. С. 26 – 31.

Теоретичні питання

1. Головні тенденції управління сучасною освітою України

2. Теоретичні та методологічні засади управління інноваційним розвитком в освіті:
 - 2.1. Функції управління інноваційними процесами в освіті
 - 2.2. Принципи управління інноваційними процесами в освіті
 - 2.3. Методи та форми управління інноваційними процесами в освіті
3. Функції суб'єктів процесу управління інноваційними процесами в загальноосвітньому навчальному закладі
4. Управління якістю освіти

Практичні завдання

1. Скласти структурно-логічні схеми:
 - Функції управління інноваційними процесами в освіті
 - Принципи управління інноваційними процесами в освіті
 - Методи управління інноваційними процесами в освіті
 - Форми управління інноваційними процесами в освіті
2. Підготувати функціональні обов'язки суб'єктів управління інноваційними процесами в загальноосвітньому навчальному закладі: *директора школи; заступника директора з навчальної роботи; заступника директора з виховної роботи; методиста; класного керівника; вчителя.*
3. Дати характеристику інноваційним чинникам, які забезпечують управління якістю освіти.

Тема 2. Інтеграція національної системи освіти в міжнародний освітній простір

Практичні завдання

1. Підготувати повідомлення на тему: «Освіта України і Болонський процес».
2. Проаналізувати один із авторефератів з дослідження інтеграції національної системи освіти в міжнародний освітній простір
3. Підготувати анотацію на одну із наукових статей з цієї теми.
- 4.

Семінарське заняття № 3

Тема: Інноваційний розвиток загальноосвітнього навчального закладу

Мета вивчення: Сформувати знання і розуміння студентами основних інноваційних процесів, які відбуваються в загальноосвітньому закладі і вміння оцінити значення цих процесів в розвитку учнів.

Література:

1. Інноваційна діяльність ЗНЗ / Упоряд. Л. Галіцина. – К.: Вид. Дім «Шкільний світ», 2005. – 128 с.
2. Євтух М.В. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: моногр. / М.Б. Євнух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К.: КНЕУ. 2010. – 248 с.
3. Калініна Л.М. Проект інноваційної школи: стратегічне планування, управління інноваціями / Л.М. Калініна. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 96 с.
4. Ковальчук В.І. Тенденції інноваційного розвитку сучасної школи в Україні / В.І. Ковальчук // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 7 (156). – С. 3 – 6.
5. Пекуляк І. Інновації в навчально-виховному процесі: етапи, принципи та алгоритм / І. Пекуляк // Управління освітою. – 2015. – №22 (370). – С. 4 – 10.
6. Салань Н. Теоретичне обґрунтування інноваційних форм діяльності позашкільних закладів України сьогодення / Н. Салань // Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Тези І-ї Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 21 – 22 листопада 2013 року). – Дрогобич: Посвіт, 2013. – С. 253 – 255.
7. Химинець В. Інновації в початковій школі / Василь Хеменець, Марія Кірик. – Тернопіль: Мандрівець, 2010. – 312 с.
8. Хуторской А.В. Ключевые компетентности и образовательные стандарты / А.В. Хуторской: Доклад на отделении философии образования и теоретической педагогики РАО 23 апреля 2002 г. Центр «Эйдос» [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://www.eidos.ru>.

9. Яструбова В. Метрологічні засади інноваційної моделі закладу освіти XXI століття / В. Яструбова // Рідна школа. 2016. – № 2 – 3. С. 26 – 31.

Теоретичні питання

1. Особливості сучасної освіти у ЗНЗ
2. Суспільні чинники, що визначають інноваційний розвиток ЗНЗ
3. Пріоритети реформування шкільної освіти. Сутність та рівень інноваційного розвитку ЗНЗ
4. Принципи інноваційного розвитку ЗНЗ
5. Науково-методична робота в інноваційних ЗНЗ. Учитель та інновації

Практичні завдання

1. Представити характеристику суспільних чинників що визначають інноваційний розвиток ЗНЗ: перехід від індустріального суспільства до постіндустріального; глобалізація; індивідуалізація культури; прискорення науково-технічного прогресу; спрямованість освіти на відтворення і нарощення інтелектуального, духовного та економічного потенціалу народу.
2. Скласти структурно-логічну схему «Пріоритети реформування шкільної освіти».
3. Дати характеристику різним рівням інноваційного розвитку ЗНЗ.
4. Проаналізувати принципи інноваційного розвитку ЗНЗ
5. Визначити основні інноваційні напрямки методичної роботи в школі.
6. Підготувати анотацію на одну із наукових статей, присвячених інноваційним перетворенням ЗНЗ.
7. Скласти кваліфікаційну характеристику інноваційного вчителя, акцентувати увагу на професійні і особистісні якості.

Семінарське заняття № 4

Тема 1: Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти

Мета вивчення: Сформувати у студентів розуміння сутності інноваційних перетворень вищої та післядипломної освіти з метою розвитку їх мотивації до навчання протягом усього життя

Література:

1. Герчанівський Д.Л. Інноваційні технології контролю успішності студентів з гуманітарних дисциплін: монографія / Д.Л. Герчанівський, Є.Ф. Іпатов, В.В.Павловський. – К.: НАКККиМ, 2010. – 192 с.
2. Івлєва Л. Перспективи інноваційного розвитку освіти / Л. Івлєва, Є.Сідоріна, С.Карбовська // Вища школа. – 2013. – № 10. – С. 49 – 58.
3. Куклін О.В. Концептуальні засади інноваційного розвитку вищих навчальних закладів / О.В. Куклін [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economi.nauka.com.ua/?op=1&z=1186>.
4. Левківський К. Освіта України в соціально-економічному вимірі ХХІ століття / К.Левківський, Л.Івлєва // Вища освіта. – 2013. – №.9. – С. 20 – 29.
5. Степко М. Світові тенденції розвитку системи вищої освіти та проблеми забезпечення якості й ефективності вищої освіти в Україні / М. Степко // Вища освіта. – 2013. – №7. – С. 13 – 22.
6. Творчий стиль викладання як чинник інноваційного розвитку вищої освіти [Текст] / Т.Б. Тарасова // Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний та національний виміри змін: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (4-5 березня 2014 року). – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2014. – Т.1. – С. – 296 - 298.

Теоретичні питання

9. Інноваційні тенденції розвитку вищої освіти України
10. Інноваційні зміни в системі вищої освіти України
- 11.Пріоритети інноваційного розвитку вищої освіти
- 12.Проблеми інноваційного розвитку вищої освіти
- 13.Інноваційні перетворення післядипломної освіти.

Практичні завдання

1. Обґрунтуйте інноваційні тенденції розвитку вищої освіти України.
2. Дати характеристику змін, які відбулися в системі вищої освіти України за останні роки. Визначити їх доцільність і ефективність.
3. Визначити чим зумовлені пріоритети інноваційного розвитку вищої освіти, на розв'язання яких проблем вони спрямовані.

4. Скласти структурно-логічну схему «Основні проблеми інноваційного розвитку вищої освіти»
5. Запропонуйте свій варіант інноваційних перетворень післядипломної освіти.

Тема 2: Сучасна інклюзивна освіта

1. Підготувати анотацію на одну із наукових статей з інклюзивної освіти.
2. Підготувати виступ «Інноваційні тенденції інклюзивної освіти».
3. Запропонувати шляхи розв'язання проблем інклюзивної освіти.

Семінарське заняття № 5

Тема 1: Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу

Мета вивчення: Сформувати у студентів розуміння сутності навчання на рівні професійних компетентностей та мотивації до професійного самовдосконалення.

Література:

1. Гринькова В. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу / В. Гринькова // Рідна школа. – 2016. - № 4 (1036). – С. 20 – 24.
2. Даниленко Н. Інноваційна спрямованість освіти / Н.Даниленко // Управління освітою. – 2013. – №24 (324). – С. 3 – 7.
3. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентного подхода в образовании / И.А. Зимняя // Труды методологического семинара «Россия в Болонском процессе: проблемы, задачи, перспективы», Москва: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 40с. [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: http://rc.edu.ru/rc/boloqna/works/zimnaia_I_sod.pdf.
4. Івлєва Л. Перспективи інноваційного розвитку освіти / Л. Івлєва, Є.Сідоріна, С.Карбовська // Вища школа. – 2013. – № 10. – С. 49 – 58.
5. Кремень В. Проект сучасної освіти: інноваційна людина / В. Кремень // Рідна школа. – 2013. – № 8 – 9 (1004 – 1005). – С. 4 – 8.

6. Кремін В. Методологічно і науково забезпечувати розвиток інноваційної освіти / В. Кремін // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – №2. – С. 4 – 14.
7. Степко М. Світові тенденції розвитку системи вищої освіти та проблеми забезпечення якості й ефективності вищої освіти в Україні / М. Степко // Вища освіта. – 2013. – №7. – С. 13 – 22.
8. Химинець В. Інноваційна освітня діяльність \ Василь Хеменець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.
9. Хуторской А.В. Ключевые компетентности и образовательные стандарты / А.В. Хуторской: Доклад на отделении философии образования и теоретической педагогики РАО 23 апреля 2002 г. Центр «Эйдос» [Электрон. ресурс]. – Режим доступа: <http://www.eidos.ru>.

Теоретичні питання

1. Актуальність проблеми реалізації компетентнісного підходу в освіті
2. Сутність і структура понять “компетенція” і “компетентність”
3. Зміст професійної компетентності вчителя
4. Компоненти професійної компетентності вчителів

Практичні завдання

1. Визначте сутність понять “компетенція” і “компетентність”. Проаналізуйте в чому їх єдність і різниця.
2. Доведіть необхідність підготовки майбутніх педагогів на рівні професійних компетентностей.
3. Складіть таблицю з характеристики змісту професійних компетентностей педагога:

№	Назва компетентності	Зміст компетентності
1		
2		

4. Дати характеристику компонентам професійної компетентності вчителів у вигляді таблиці: мотиваційно-ціннісний; когнітивно-технологічний; комунікативний; рефлексивно-діяльнісний; морально-етичний:

№	Назва компоненту	Характеристика компоненту
1		
2		

5. Підготувати анотацію наукової статті із зазначеної теми.

Тема 2: Інноваційні технології в освіті: суть, провідні завдання, роль у педагогічному процесі

1. Підготувати фрагмент уроку або виховного заходу з використанням інноваційних педагогічних технологій.
2. Змодельовати підготовлений фрагмент і презентувати його на семінарському занятті.
3. Проаналізувати дидактичні чи виховні можливості, переваги і недоліки використаної технології.

Семінарське заняття №6

Тема: Захист індивідуального творчого проекту

Мета вивчення: Презентація вмінь студентами застосувати сформовані знання для розв'язання професійних проблем в педагогічній творчій ситуації

Література:

1. Зосименко О.В. Особливості організації проектної діяльності студентів під час вивчення педагогічних дисциплін: Методичні рекомендації для викладачів та студентів педагогічних вищих навчальних закладів. - Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2005. - 44 с.
2. Особливості застосування індивідуальних освітніх проектів у профільних класах: Методичні рекомендації для вчителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв/ Укл. С.Е.Генкал. - Суми: СумДПУ ім.А.С.Макаренка, 2005. - 40 с.
3. Паламарчук О.М. Культурологічні проекти в змісті профільної школи // Метод проектів: традиції, перспективи, життєві результати: Практико зорієнтований збірник. -К..2003. - С.174-179.
4. Пахомова Н.Ю. Метод учебного проекта в образовательном учреждении:

Пособие для учителей и студентов педагогических вузов. - М.: АРКТИ, 2003. - 112 с.

5. Полат Е. Метод проектов: типология и структура// Лучшие страницы педагогической прессы. - 2004. - №1. - С. 9-11.

Теоретичні питання

1. Сутнісна характеристика індивідуального освітнього проекту.
2. Етапи створення індивідуального освітнього проекту.
3. Критерії оцінювання індивідуальних освітніх проектів.

Практичні завдання

1. Підготувати індивідуальний творчий проект «Школа майбутнього».
2. Презентувати інноваційні зміни в організації навчального, виховного процесу, управлінні школою, ролі школи як соціального інституту тощо.

Приклади напрямків проекту:

1) Як створити школу, яка НЕ школа? (Традиційна класно-урочна система організації шкільної освіти віджила свій вік, усі спроби її зберегти чи «модернізувати» призводять лише до поглиблення «освітньої катастрофи».)

2). Як учити дітей, які сидять спиною до вчителя? (В епоху інформаційних технологій дитина сидить обличчям до монітора комп'ютера, тож учителеві доводиться опановувати принципово іншу роль — фасилітатора, тьютора, керівника проектів тощо.)

3). Як навчати учнів ще не існуючим знанням? (У час миттєвого «старіння» знань, особливо важливою стає переорієнтація на здобуття метазнань — знань про здобуття знань.)

4). Як забезпечити необхідну різноманітність освітнього середовища школи й надати учням реальну можливість здійснювати свідомий вибір змісту власної освіти? (Досі навчання в школі організовують за принципом «їж, що дають!»). Ми ж повинні навчитися створювати учням можливості для самостійного вибору індивідуальних освітніх меню.)

5). Як створити систему індивідуального педагогічного супроводу руху учнів за індивідуальними освітніми траєкторіями? (Поняття «школа» тепер не асоціюється з приміщенням: це, перш за все, стиль викладання, спосіб організації нової освітньої реальності — індивідуальної освітньої програми. Будь-який загальноосвітній навчальний заклад має створити всі можливі передумови для того, щоб кожен учень мав підстави сказати: «Школа — це я».)

6). Як одночасно плекати українця й громадянина світу? (В епоху глобалізації саме масштабні підходи до освіти мають поєднуватись із національно-патріотичним вихованням, етнопедагогікою...)

7). Як керувати школою, не керуючи нею? (Хорошою школою не можна й не треба керувати, вона сама знає, що робити, тож має відбутися перехід від зовнішнього управління до школобазованого менеджменту й лідерства.)

8). Як реформувати освіту в інтересах ще не народжених дітей? (З огляду на надзвичайний консерватизм освітньої сфери ми маємо бути свідомі того, що започатковані зараз реформи можуть дати позитивний ефект лише через 10 — 20 років, тож вони мають бути адекватними освітнім потребам наступного покоління українців — покоління Z, яке переступить поріг школи у 20-х роках.)

9). Як йти поверх бар'єрів із тим, щоб навіть в умовах існуючих освітніх реалій працювати, виходячи з пріоритетності інтересів наших дітей? (Реальний поступ до дитиноцентрованої освіти вимагає навіть не вміння обходити чи ламати бар'єри (це надто енерговитратна справа), а саме вміння йти поверх бар'єрів, навіть під вогнем критики, нерозуміння чи супротиву.)

10). Як «роздержавити» державну школу для того, щоб виконати вкрай актуальне для посттоталітарного суспільства завдання «повернути школу народу»? (Завдання повернути народові школу, яка «переживає епоху страшного розвалу», було сформульовано ще дореволюційним часописом «Школа і життя». Головна причина цього занепаду — у «загарбанні школи державою».)

Можливо врахувати такі напрямки інноваційних змін школи:

1. Це школа життєтворчості особистості. Це місце, де реалізуються ідеї проектної, особистісно зорієнтованої педагогіки.

2. Це школа, в якій забезпечується єдність інтелектуального, фізичного, духовного й морального розвитку особистості, утверджуються найважливіші принципи освіти XXI століття: навчитися пізнавати, навчитися прогнозувати, навчитися жити разом, навчатися жити.

3. Це школа, яка виконує замовлення особистості бути конкурентноздатною в суспільстві з ринковою економікою ті вміти планувати своє життя.

4. Це школа, в якій діяльність вчителя й учня постійно супроводжується ситуацією успіху і яка постійно готує її до досягнення успіху впродовж усього життя.

5. Це школа культури самовизначення, культури життя. У житті є мотив, є якась нота, що пронизує великий простір і час життя. Одне із найбільших бажань – бажання жити. Але жити – як? Відчувати себе живим. Це найбільша цінність. Зміни в українському суспільстві торкнулися глибинних пластів суспільної психології, актуалізували проблему життєвих цінностей підростаючого покоління. Такий стан, за якого люди втрачають орієнтири життя та страждають від втрати смислу життя й спустошеності, В. Франкл назвав екзистенційним вакуумом.

6. Це школа педагогічної підтримки та захисту дитини. Ця проблема розглядається у контексті захисту фізіолого-педагогічному, психолого-педагогічному та соціально-педагогічному.

7. Це школа педагогічної гармонії, показник нашого внутрішнього «Я», це пульс, який так тривожно б'ється нині, в час духовних та ціннісних катаклізмів.

3. Аргументувати критерії оцінки запропонованих інноваційних змін.

Семінарське заняття № 7

Тема: Підсумкове заняття (залік)

Питання до заліку

1. Особливості сучасного стану Українського суспільства і освіти
2. Сутність понять “інновація” та “інноваційність” в освіті
3. Основні напрями інноваційної освітньої політики України
4. Сучасний стан розвитку освіти, проблеми, які стримують інноваційний розвиток освітньої галузі

5. Очікувані результати реалізації Національної стратегії розвитку освіти
6. Гуманітарні завдання інноваційного розвитку сучасної освіти
7. Зміни в суспільстві знань щодо формування інноваційної людини
8. Особливості інноваційної людини
9. Шляхи формування інноваційної людини
10. Особливості сучасної освіти у ЗНЗ
11. Суспільні чинники, що визначають інноваційний розвиток ЗНЗ
12. Пріоритети реформування шкільної освіти. Сутність та рівень інноваційного розвитку ЗНЗ
13. Принципи інноваційного розвитку ЗНЗ
14. Науково-методична робота в інноваційних ЗНЗ. Учитель та інновації
15. Інноваційні тенденції розвитку вищої освіти України
16. Інноваційні зміни в системі вищої освіти України
17. Пріоритети інноваційного розвитку вищої освіти
18. Проблеми інноваційного розвитку вищої освіти
19. Інноваційні перетворення післядипломної освіти.
20. Актуальність проблеми реалізації компетентнісного підходу в освіті
21. Сутність і структура понять “компетенція” і “компетентність”
22. Зміст та компоненти професійної компетентності вчителя
23. Поняття про інноваційні педагогічні технології і технологічний підхід в освіті.
24. Класифікація інноваційних педагогічних технологій
25. Характеристика концептуальних основ інноваційних педагогічних технологій:
 - Характеристика модульної технології.
 - Характеристика проектної технології
 - Технологія проблемного навчання.
 - Технологія навчання як дослідження.
 - Технологія евристичного навчання.
 - Нові інформаційні технології.
26. Індивідуальність вчителя та освітні інноваційні технології.

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

Кафедра педагогіки

**Інструктивно-методичні матеріали
до самостійної роботи студентів**

з дисципліни: **Актуальні питання інноваційного розвитку освіти**

для студентів ОКР «магістр»

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта; 013 Початкова освіта; 014 Середня освіта. Хімія, Біологія, Географія; 014 Середня освіта 014.04 Історія; 014 Середня освіта 014.01 Українська мова та література; 014.02 Англійська мова та література; 014.03 Мова і література (німецька, російська), 016 Спеціальна освіта (олігофренопедагогіка, логопедія), 016 спеціальна освіта (логопедія, спеціальна психологія), 017 Фізична культура і спорт, 024 Хореографія, 025 Музичне мистецтво; 014 Середня освіта 014.05 Математика, 014.09 Фізика; 073 менеджмент; 242 Туризм.

(шифр та назва напряму підготовки (спеціальності))

Розроблені

Канд. пед. наук, доцентом кафедри педагогіки
Кривонос Ольгою Борисівною

РОЗДІЛ І. Інноваційний розвиток освіти України

Підготувати реферативне повідомлення на тему:

1. Характеристика основних напрямків інноваційного розвитку освіти України.
2. Реальні перспективи інноваційного розвитку освіти України.
3. Людино центризм інноваційного розвитку освіти України.
4. Демократизація в інноваційному розвитку освітню
5. Інноваційна спрямованість змісту освіти.
6. Особливості інноваційної людини як проекту сучасної освіти.
7. Виховання моральної особистості в інноваційній освіті.
8. Збереження і розвиток здоров'я у процесі формування інноваційної людини.
9. Формування екологічно свідомої поведінки інноваційної людини.
- 10.Інтелектуально-творчий розвиток інноваційної людини.
- 11.Створення сприятливого розвивального навчально-виховного середовища з метою формування інноваційної людини.
- 12.Оновлення нормативно-правової бази інноваційного розвитку системи освіти.
- 13.Напрями інноваційного розвитку освіти в Законах «Про освіту», «Про вищу освіту», «Національна стратегія розвитку освіти України на 2012 – 2021 роки».
- 14.Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти.
- 15.Інтеграція національної системи освіти в міжнародний освітній простір.

РОЗДІЛ ІІ. Інноваційний розвиток загальноосвітніх, позашкільних та вищих навчальних закладів

Підготувати реферативне повідомлення на тему:

1. Тенденції інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу.
2. Дошкілля України: реалії і перспективи.
3. Модернізація змісту загальної середньої освіти.

4. Розвиток сучасної інклюзивної освіти.
5. Інноваційний розвиток позашкільної освіти.
6. Інноваційні перетворення вищої та післядипломної освіти.
7. Інноваційні напрямки освіти дорослих в умовах сучасного суспільства.
8. Підготовка педагогічних працівників для системи післядипломної освіти та освіти дорослих.
9. Інтеграція освітньої і наукової діяльності вищої школи.
10. Підготовка науково-педагогічних кадрів вищої школи.
11. Підготовка майбутнього вчителя до забезпечення якості освітньо – виовного процесу.
12. Демократизація вищої освіти.
13. Упорядкування мережі вищих навчальних закладів.

РОЗДІЛ III. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного та технологічного підходів

Підготувати реферативне повідомлення на тему:

1. Модернізація національної освіти на засадах компетентнісного підходу.
2. Педагогічна майстерність – стратегічна домінанта підготовки інноваційного вчителя.
3. Особливості підвищення кваліфікації педагогічних працівників в інноваційній освіті.
4. Інноваційні технології в освіті: суть, провідні завдання, роль у педагогічному процесі.
5. Інноваційні дидактичні можливості проектної педагогічної технології.
6. Евристичне навчання як ефективний спосіб розвитку інноваційної людини.
7. Дидактичні можливості проблемного навчання в сучасній освіті.
8. Реалізація інноваційних можливостей інтерактивного навчання.
9. Сучасні інформаційні технології навчання.
10. Дистанційне навчання як інноваційна педагогічна система.